

Naujienu Antroji Dalis

NR. 398

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

BALYS SRUOGA

Erotinė lietuvių dainų simbolika ir jos kilmė

3.

Aiškūs daiktas, jeigu tokiomis aplinkybėmis rasa krinta ant vainikėlio, tai kaip čia mergelės neapkalbėti. Apskritai, rasa ant vainikėlio — prastas reikalas:

*Ai, ai, ai Dieve,
Dievuliau mano,
Kaip aš šią naktį
Vargely buvau!
O aš nušalau
Kojas rankeles,
Užkrito rasa
Už vainikėlio!*

Toliau daina pasakoja, kaip toji mergelė šieną grėbia, kaip atjoja bernelis ir klausia:

*O, padie Dievai,
Jauna mergele,
O kodel, kodel
Be vainikėlio?*

Jeigu jau rasa užkrito už vainikėlio — belieka jis ant gembės kabinti, ar į jūrą skandinti...

Tokiu būdu *vainikėlis* — simbolis — yra įgijęs jau tiek pilietinių teisių, kad nebereikalingas jokių palyginimų ar priešpastatymų. Dar daugiau, šis simbolis, taip dažnai jį dainose bevartojant, nustojo savo pirmąsias prasmės, ir pasidarė pats savaime dainos objektas. Manau, visiems žinoma, garsi daina, kaip mergelė ėjo pasivaikščioti, kaip pakilo šiaurės vėjas, ir nupūtė vainikėlį. Vienose dainų variacijose šitas nedorėlis vėjas yra berniokas, bet kitose — vėjas pats savo rizika šia nedoryste užsiima. Taip pat daug yra dainų, pasakojančių, kaip vainikėlis per mares plaukė, kaip jį tinklais gaudė, kaip jį begaudydamas berniokas paskęsta ir t.t. Tokiu stilium literatūroje naudojama alegorijos formula. Bet šios rūšies žmonių dainose numatyti alegoriją — nėra mažiausio pagrindo. Čia tikrai sudaiktėjęs simbolis, bet užtat nustojęs būti tam tikrų pergyvenimų akstinas, simbolis, užmiršęs savo tiesiogines pirmąsias pareigas.

Žiedelio reikalas

Panašų vaidmenį, kaip vainikėlis, lietuvių dainose vaidina ir žiedelis. Bet žiedas neturi tokių ilgus šimtmečius besiklojusią tradiciją; jo simbolika kur kas paprastesnė. Kol vainikėlis ant galvelės, tol ir žiedelis žiba, dingsta vainikėlis — ir žiedelis rūdyja. Panašiai, kaip ir apie vainikėlį, ir apie žiedą yra daug dainų, kurios pasakoja, kaip jis nuo piršto į vandenį nusmunka, kaip jie paskui ieško ir skęsta dėl jo. Ir žiedo-simbolio prasmė vėlesnių laikų padaras, nustojęs savo pirmąsias reikšmes. Žiedų pasikeitimas jungtuvėse — simbolis, naudojamas ne vien tik žmonių dainose... Vainikėlio ir žiedelio santykius gali apibūdinti kad ir sekamas fragmentas:

*Aš ėjau per kiemelį,
Pro rūtų darželį:
O ir sutikau
Šelmį bernelį,
Pas rūtų darželį
Tvėrė baltą rankelę,
Movė aukso žiedelį.*

SIMANAS DAUKANTAS, Lietuvos istorikas

*O ir nupuolė
Mano vainikėlis
Į čystą vandenėlį.*

Baigiant vainikėlio ciklo apžvalgą tenka paminėti vienas posmas, kuriam panašių man daugiau sutikti nepasitaikė; būtent:

*Dėkui broliui už tą meilę,
Kad priėmė vainikėlį...*

Keistas mergelės prisipažinimas: paprastai ji keikia bernioką už tokius daiktus...

Kepurėlės pareigos

*Žiba ugnelė,
Žiba kepurėlė,
Žiba mano mergužėlė
Rūtų vainikėlis, —*

Džiaugias berniokas, ganydamas su mergaite arklus, kūrendamas ugnį ir besirengdamas vainikėlį ir kepurėlę deginti! Nes berniokui kepurėlė — tas pat, kas mergiotei vainikėlis. Nemažesniu rūpesčiu jis ją sergsti. Šit turime vadinamąją šakotąją dainą:

*Bernelis užtardamas;
Mergelei kalbėdamas:
Gulk ant mano kelių,
Ant baltųjų rankelių.
Aš guldama palikau,
O keldama n'atradau
Ant galvos vainikėlio,
Ant rankelės žiedelio...*

II šaka

*Aš nusėdęs užmigau
Ant mergaitės kelių,
Ir jos lelijėlės rankučių.
Kai pabudau, tai nebradau
Sidabrinių pentinėlių,
Nei kepurėlės burtiką.
Ak, atiduokit, kas atradot,
Man gėdos nedarykit,
Ir nei mano mergužėlei!*

Ką reiškia nustoti vainiko — matėme

aukščiau. Berniokas irgi skundžias pas mergaitę bemiegodamas, kepurės nustojęs (kepurės burtiką — pars pro toto), mergaitės žiedelis — bernelio pentinai); jeigu neris kepurės, bus gėda ne tik jam, bet ir jo mergaitei...

Aukščiau jau minėjome, kai mergelė lanko bernioką, tai paprastai pamiršta vainikėlį ant gembelės pakabintą. Kai berniokui pasitaiko vėlą metą pas mergelę būti, tai su juo šiaip dedas:

*Mila, buvau svirne,
Mila, lankiau mergą,
Mila, mano kepurėlė
Svirne ant skrynelės.*

Mergelė norėdama berniokui atkeršyti už skriaudą, nieko baisesnį negali sugalvoti, kaip tik tai:

*Kad tave pažinčiau,
Tau kepurėlę nutraukčiau —
Į juodą purvą suminčiau.*

Vadinas nėra didesnės bausmės už vainikėlio nužagimą! Mes aukščiau matėme, kad mergelė, reikšdama berniokui simpatiją, pakelia vainikėlį, berniokas gi — kepurėlę:

*Jis jai davė labą rytą,
Ji jam nė žodaitį,
Jis jai kėlė kepuraitę, —
Ji jam vainikėlį!*

Nors ši strofa ir kiek utilitaristiniai skamba — "arba viskas, arba labo ryto ir reikėtų nereikia" — tačiau aiškesnės harmonijos tarp kepurėlės ir vainikėlio nebereikia. Jeigu berniokas pakelia kepurėlę, o mergelė vainikėlio nekelia, vadinas, dūlink namo — nieko negausi! Kartais mergaitei pasitaiko, kad vainikėlis kreivai guli ant kaselių — tada ir mažo vėjo gana, kad jis nuriedėtų. Tas pats dedas ir su kepurėle:

I	II
Anoj pusėj	Anoj pusėj
Už Nemuno	Už Nemuno
Stovi mergelė	Stovi bernelis
Ant krantelio.	Ant krantelio.
Jos vainikėlis	Jo kepurėlė
Ant šonelio	Ant šonelio
Šilkų kasnykai	Šilkų juostelė
Per petelius.	Lig žemelei.
Kad aš žinotau	Kad aš žinotau
Mano būtų	Mano būtų
Aš persiirtau	Aš persiirtau
Per Nemuną	Per Nemuną
Aš persiirtau	Aš persiirtau
Per Nemuną	Per Nemuną
Jai vainikėlį	Jam kepurėlę
Pataisytau.	Pataisytau.
Jai vainikėlį	Jam kepurėlę
Pataisytau.	Pataisytau.
Šilkų kasnyką	Šilko juostelę
Sumastytau . . .	Jam suvaržytau.

Ne visuomet vilkas dantis krapšto, ne visuomet berniokas mergelę skriaudžia; kartais pasitaiko, kad ji jam pirma didžiausią gėdą padaro. Ir šiuo žygiu nukentčia, žinoma, kepurė:

*Jo kepurėlį nutraukiau —
Mečiau į purvynėlį...*

Lygiai kaip ir berniokas kad daro, kai vainikėlį novyja! Aukščiau matėme, — jeigu rasa krinta už vainikėlio — prastas reikalas. Tas pat ir su kepurėle:

(TASA 2-ME PSL.)

TAIKINGAJAM SENATORIUI

Lopšine

<i> Uī, uī, uī Dievai Dievuliau mano, Kaip aš šią naktį Vargely buvau! O aš nušalau Kojas rankeles, Užkrito rasa Už vainikėlio. Ir taip toliau. </i>	<i> Uī, uī, uī Dievai Dievuliau mano, Kaip aš šią naktį Vargely buvau! O aš nušalau Kojas rankeles, Užkrito rasa Už kepurėlės. </i>
---	---

Šios ilgos dvišakos dainos tęsiny paaikėja, kad ir mergelė vainikėli, ir berniukas kepurėlę naktį pametė, vadinas abu nustojo savo jaunumos skaistybės. Šios dainos šifras mus veda į iššifravimą dar vieno, gal dar reikšmingesnio simbolio, Nesselmann'o dainų rinkiny N-385 randame šitokią dvišakę dainą:

Aš sakau, sakau	Aš sakau, sakau
Savo mergytei	Savo bernyčiui
Neeik, neeik	Nejok, nejok
Per linų lauką.	Per rugių lauką.
Ei užkris užkris.	Ei užkris užkris
Už vainikėlio	Už kepurėlės
Mėlynų, mėlynų	Geltonų, geltonų
Linių žiedelis.	Rugių žiedelis.
Ne vienai dienai,	Ne vienai dienai,
Ne adynėlei,	Ne adynėlei,
Visam, visam	Visam, visam
Savo amželiui.	Savo amželiui.

Chr. Bartsch'as, komentuodamas šią dainą, pastebi: "Minėjimas linų ir rugių žiedo nurodo, kad berniokas ir mergelė, vedę nustos savo jaunatvės laisvės ir kad jie bus atsakomingi už ūkį, jis — specialiai už rugių lauką, ji — už linų ūkį". Tenka tik pasigailėti, kad garbingas mokslininkas nesiteikė savo mintį kiek pamatuoti. Iš tikrųjų, yra dainų, kurios dar aiškiau nustato pareigas ūky vyrams ir moterims, pavyzdžiui:

Kas bobelių dainavimas,
O ropių žaliavimas!
Dainuokit, bobelės,
Žaliuo jūsų ropelės!

Kas vyrelių dainavimas,
O rugelių žaliavimas!
Dainuokit vyrečiai,
Žaliuo jūsų rugeliai!

Kas bernelių dainavimas,
O žirgelių žvingiavimas!
Dainuokit berneliai,
Žvigaun, jūsų žirgeliai!

Kas mergelių dainavimas,
O rūtelių žaliavimas!
Dainuokit mergelės,
Žaliuo jūsų rūtėlės!

Galimas dainas, ši daina kiek ir patikrina Barco mintį, bet mano dėta, simbolio prasme glūdi kur kas giliau. Juškos dainų rinkiny šitos dainos yra kitų variacijų, kurių viena prasideda šitaip:

Ar vėjai pūtė?	Ar vėjai pūtė?
Ar sodai siaudė?	Ar sodai siaudė?
Ar meirunai lin-	Ar lelija lingavo?
[gavo?	
Meirunėliai lin-	Lelijėlė lingavo?
[gavo?	
Verkė brolelis	Verkė dukrelė,
Verkė jaunasis,	Verkė jaunoji,
Per aslelę eidamas,	Per aslelę eidama,
Per aslužę eidamas.	Per aslužę eidama.
Ar aš nesakiau... ir t.t.	Ar aš nesakiau
r t.t.	

Šitokių tonų prasideda tik liūdniausias lietuvių dainos, kur apdainuojama sunkiausi vargeliai. Lietuvių dainose mergelė daugiausia verčia savo vainikėlio, savo dienelių. Užkrito rasa už vainikėlio, už kepurėlės — dingio jaunosios dieneles su visomis tokios nelaimės pasekmėmis. Einant žmonių simbolikos prasme, vainikė-

*Užmink, užmink, pavargęs senatoriau,
kalboj pagyręs taiką, perkančią kapus! —
Kitiems — ne tau — paliudyti nutariau
apie taikos vergiją, laisvės satrapus.*

*Ir netikėk, kad mirštama gatvėse —
kad bus rytojus, kurs po bombomis sutems...
O aš tikiu į amžiną atilsį,
nepasakius sudie bankui, žmonai nei vaikams.*

*Užmik, užmik, pavargęs senatoriau,
kalboj pagyręs laisvę, bijančią kovos! —
Kėkšlos vilties dirvonus jau užariau —
tai leisk sau burbulus draugystėj prie kavos!*

lis — kepurėlė; rūtelė — žirgelis; žiedelis — pentinėliai; darželis — žirgelio stalnė. Ar negalima būtų šią lyginių eilę pratesti ir sumoti, kad: rugio žiedas (kitose variacijose miežio žiedas) = lino žiedui — rasai? Ar užkritis mas miežio ar lino žiedo nėra toks pat prastas reikalas, kaip ir rasos užkritis mas. Žinoma, kad taip. Jei neįtikina aukščiau pristatytieji pavyzdžiai, tai įtikins žmonių apeigos. Tuo tikslu tenka pacituoti dar vienas variantas:

Ar aš nesakiau
Savo sesulei
Neik per linų laukelį,
Žalių linų laukelį.

Ei užkris, užkris
Už vainikužio,
Žalių linų laiškėlis,
Mėlynasis žiedelis.

Ar vėjas pūlė,
Ar sodai užė?
Ar lelija lingavo,
Kaip tendružė siūbavo?
Ei verkė verkė
Mūsų seselė
Per aslužę eidama,
Į suolužį sėsdama.
Ei, cit, neverki,
Mūsų sesule,
Rytoj dar graudžiau verksti,
Rytoj graudžiau raudosi.
Ims vainikėlį,
Dės muturėlį,
Virkdins tavo širdelę,
Dilgins skaisčius veidelius

Juška, kuris šią dainos variaciją užrašė, pastebi, kad ją dainuoja vestuvių metu, grįždami iš klėtėlės, kur močiutė nuveda pirmajai nakčiai jaunuosius, suguldo, užrakina ir pati pasiima raktą. Vadinasi pateko jaunoji su jaunikiu pirmą kartą į klėtį — ir užkrito lino žiedas už vainikėlio...

Žirgelio smurtavimai

Kaip simbolis vainikėlis lietuvių dainose kurkas plačiau išvystytas, negu jo pora — kepurėlė, taip pat ir žirgo motyvas kurkas įvairesnis, negu jo prietelkos — rūtelės — motyvas. Jeigu vainikas ir kepurė simbolina vieną apręžto turinio reiškinių, dažnai būdami jau nebe simboliais, o tik alegorinėmis priemonėmis, tai to apie kitą simbolių porą pasakyti negalima. Rūta gali simbolinti ir pačią mergaitę ir jos nekaltybę, bet dažniausiai ji yra mergelės tikra prietelka, su kuria ši pastaroji ir kalbas, ir tarias, kurioj mergelės pergyvenimas atspindi. Žirgas, niekad bernioko negali atstoti, jis jo mielas prietelis, nepakeičiamas draugas, jo miklumo simbolis. Mergelė, pasisėjusi rūtą, nusipynusi vainikėlį, jau pasirengusi nuotaką. Berniokas, gavęs žirgą — pasirengęs jaunikis. Kas mergaitei rūtelę skinti, — tas berniokui žirgelį šerti. Vainiką pinti — žirgą balno-

ti; vainiķa ant galvels dēti — ī žirgelī
sēsti...

*Raudojo mergelē
Rūtelių daržely,
O jaunas bernelis
Naujoje stonelēj.*

Raudojo mergelē
Rūteles skindama,
O jaunas bernelis
Žirgeli šerdamas.

*Raudojo mergelē
Vainikā pindamā,
O jaunas bernelis
Žirgā balnodamas.*

*Raudojo mergelē
Vainikā segdama,
O jaunas bernelis
Ant žirgo sēsdamas.*

Žirgas — bernioko geriausias prietelis:

Veža broli per laukeli,
Jo žirgelis paskui seka.

Ir ne tik platoniskas draugas, bet jis jam duoda patarimų, ir persergsti nelaime. Jau seniau, kalbėdamas apie žirgo reikšmę slavų poezijoje, Jagičas pastebėjo kartą: "Jeigu nenori gerti, tai blogas ženklas, tai pavojus ar nelaimė jo ponui grėsia". Tas pat yra ir lietuvių poezijoje.

*Teka upė per žvėryną,
Žirgas nenor gercie; —*

nes bernioko mergelė labai netikusi.
Arba:

*Joiau lauku, joiau antru,
Nieko gero nedajoiau,
Dajoiau upelį,
Drumstą vandenėlį.*

*Iš kraštelį drumstvangenis,
O vidurin dar drumstesnis,
Negėrė žirgelis,
Juodasai bėrelis.*

Negėrė žirgelis — nepavyko berniokui
nujoti int mergele. Kitą kartą kai jojo —
žirgas atsigėrė gryo vandenėlio, jis pri-
jojo savo mergele ir pasogą suderėjo.
Taip pat jeigu žirgas klumpa — prastas
ženklas:

*Klumpa ilsta žirgelis
Dėl neviernų žodelių,
Dėl neteisiųju.*

Jeigu žirgas nebenori nei grynų avižėlių, nei šviesaus vandenėlio, — vadinasi laikas int mergele įoti.

Nei aš noriu avižų!
Nei žalio šienelio,
Nei čysto vandenelio, —

Tik aš noriu nubėgti
Ši subatos vakarą
Pas jaunąją mergelę!

(Bus daugiau)

Ekskursija po pažįstamą Dievų mišką

Ispūdžiai iš Balio Sruogos knygos apie Stutthofą

Užėjus vakarais į lietuvių "garbės kalinių" baraką Stutthofe, matydavai kalinius ne tik skaitant, bet ir rašant. 1944 metais sušvelninus režimą, ne vienas iš jų darė slapta užrašus būsimai knygai, jei imtum ir kaip nors išneštum galvą.

Iš Stutthofo koncentracijos stovyklos gyvenimo ligi šiol pasirodė trijų buvusių kalinių darbai. 1950 m. Amerikoje išėjo istoriko Dr. A. Kučo "Už spygliuotų vielų", 1951 m. teologo Stasio Ylos "Žmonės ir žvėrys", o pereitų metų pabaigoje Terra Čikagoje išleido poeto Balio Sruogos "Dievų mišką" — perspausdino iš Sruogos raštų rinktinės, išleistos tais pačiais metais Vilniuje.

Balys Sruoga, literatūros profesorius, poetas, dramaturgas, buvo be abejonės pats pajėgiausias iš lietuvių kalinių Stutthofe atkurti nacių pragarų vaizdą. Buvo ir daugiausia informuotas apie stovyklos valdytojus ir jos pavaldinius. Jis pastaraisiais metais dirbo stovyklos politinio skyriaus raštinėje, kur sueidavo daug žinių; ten buvo kartotekos, dokumentų, slaptų raštų, kuriuos nesunkiai galėdavo įžvelgti ir kalinys raštininkas.

Balys Sruoga tik trumpam laikui išsivadavo iš mirties nagų. 1945 m. pavasarį jį rado raudonarmiečiai prie Lanco miestelio (netoli Dancigo), po kalinių varovų — esesininkų išlakstymo. Išpirkimas iš giltinės buvo trumpas, tragiškas.

Jis mirė Vilniuje 1947 metais spalio mėn., nebeatpyręs tikros laisvės, nebeatpažinęs žmonos, dukters, kurioms geštapo agentai jį išplėšė vidunaktį 1943 m. kovo 16 d.

"Dievų miškas" buvo parašytas pačiais baisiaisiais Stalino teroro metais. O rašyta neatsižvelgiant į bolševikinius "literatūros" reikalavimus, be propagandinių šūkaliojimų, net nepaminint dievo Stalino. Net nepaliaupsino "nenugalimos, didžiosios komunistų (b) partijos sukurto ir didžiausio stratego istorijoje vadovaujamos raudonosios armijos", tariamos jo išgelbėtojos.

Knygos pabaigoje, išvedžiojęs skaitytoją po Hitlerio pragarą, autorius užverčia lapą šitokiais sakiniiais: "Gulėdami ant šiaudų, pro langą žiūrime: važiuoja! Važiuoja raudonosios armijos tankai. Važiuoja ir važiuoja. Tokia jų daugybė. Po dešimties minučių jie buvo jau mūsų kieme". Tai ir viskas.

Iš to aišku, kad Sruoga negalėjo tikėtis, jog Stalino cenzoriai paduotų "Dievų mišką" į spaudą. Ir nepadavė. Tik praėjus 10 metų nuo rašytojo mirties, šiek tiek atsileidus kultūros speigui okupuotoje

Lietuvoje, išspausdino Sruogos raštus, tarp jų ir "Dievų mišką".

Knygą, žinoma, persukavo ir Chruščevo redaktoriai bei cenzoriai. Vienok knygoje yra likę apstu rašytojo humanizmo, patriotizmo, — elementų, kurių komunistai taip nemėgsta. Cenzoriai, matyti, turėjo galvoje tik nacių Vokietijos brutalumą. Bet lietuvių skaitytojo mintys skrenda ne vien į Stutthofą, bet ir į Vorkutos, Altajaus, Kazachstano, Sibiro koncentracijos lagerius, kai paima prie širdies, kad ir ši posmą iš "Dievų miško":

"Koki moralinį, koki istorinį pateisinimą būtų galima sugalvoti tiesiems, kurie kitus tokia lengva širdim siunčia į koncentracijos lagerius? Jokios politinės, jokios religinės, jokios pasaulėžiūrinės idėjos

jų niekad nepateisins! Jie savo žmogiškąją menkystą galėtų atpirkti tik tai tuomet, jei patys savo dienas baigtų tose pačiose sąlygose, į kurias kitus tremia, besivadovaudami pamišėliškomis idėjinėmis fikcijomis! Kitai — amžių praeikimas slėgs ne tik jų atmintį, slėgs ir jų palikonių palikonis!"

Koncentracijos stovykla buvo įrengta prie Stutthofio miestelio, pora mylių nuo Baltijos jūros, maždaug pusiaukelėje tarp Dancigo ir Pilavos, nušaliame ir idubusiame miške.

"Dievų miškas!" pasakoja rašytojas. "Taip ši vietelė žmonėse iš senų senovės vadinosi. Kadaise, labai seniai, šiame miške dievai gyveno. Savotiški dievai. Ne germaniškos kilmės. Ne Votanas, ne Toras. Gyvenę tenai lietuviškųjų dievų palikony. Šiaip buvo čionai tuščia ir nyku... 1939 m. Dievų miškas staiga atgijo, suirzo, suknibždėjo, lyg senlaikių dievai būtų į jį sugrįžę... Ne, — jokie dievai te-

nai negrįžo, apsigyveno jame piliečiai, panašūs į velnius".

Kai autorių atvežė su būriu lietuvių įkaitų, už spygliuotų vielų jau buvo suvaryta apie 20,000 žmonių, daugiausia lenkų. Nors ne vienas iš jų negrįžo atgal, bet stovykloje bebuvo tik 2,000 kalinių. Kiti 18,000 jau buvo sunaikinti per nepilnus 4 metus, — rašoma "Dievų miške".

Iš tų išsilaikiusiųjų išsiskyrė ypatingo būdo kaliniai, mokėję už gyvasties prateisimą pavirsti į tokius pat velnius, kaip ir esesininkai. Daugis iš jų ir laisvi būdami buvo pasirinkę vagių, plėšikų, žmogžudžių amatą. Nacių sistemai jie pasirodė didžiai naudingi — kankinti, žudyti politinius kalinius, Trečiojo reicho priešus.

Autorius smulkiai supažindina su lagerio valdžia ir lagerine vidaus tvarka, atvaizduoja visokiausių tipų, nei tai žmonių, ne tai bestijų. Jis gana šaltu, kacetiniu humoru pateikia liūdnu, žiaurių ir tra-

(Tęsinys 7-me psl.)

STANDARD FEDERAL SAVINGS

Turtas Siekia 60 Milijonų Dolerių

Atsargos Fondai didesni negu \$5,700,000.00

Todėl ji ir yra pati stipriausioji ir saugiausioji taupymo bendrovė.

Dabar laikai keičiasi. Šiandien jau reikia rimtai galvoti apie savo santaupas. Kiekvienam reikia žinoti, ar jo sutaupyti pinigai yra padėti saugioje bendrovėje.

Karo ir depresijos metais STANDARD FEDERAL visiems savo taupytojams išmokėjo pagal pareikalavimą, o depresijai praėjus ji dar pridėjo ekstra 2% dividendus tiems, kurie joje taupė savo pinigus. Tokį dividendą tais laikais visoje Amerikoje išmokėjo tikrai viena STANDARD FEDERAL. Nebuvo kitos bendrovės, kuri už depresijos laiku laikytas santaupas būtų pakėlusios tokius dividendus.

STANDARD FEDERAL kiekvieną metų auga ir stiprėja. Šiandien jos

TURTAS SIEKIA \$60,000,000.00

ATSARGOS FONDAI \$5,700,000.00

Brangus namas knygoje įvertintas tikrai \$1.00.

STANDARD FEDERAL turi sudariusi visus valstybės numatytus fondus.

STANDARD FEDERAL YRA PATI SAUGIAUSIOJI IR STIPRIAUSIOJI TAUPYMO BENDROVĖ. PADĖK JON SAVO SANTAUPAS.

STANDARD FEDERAL visą laiką mokėjo didelį nuosimtį, bet pradedant 1958 m. sausio 1 dieną ji dar pakėlė nuosimtį ¼ visiems taupytojams.

Pinigai, įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.

CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

JUSTIN MACKIEWICH JR., Vice-President
JUSTIN MACKIEWICH, President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

Standard Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)

PHONE: Virginia 7-1141

Naktis dar tebetemsta

Ak, toli-toli iki vidunakčio, o kur tada apyaušris!? Ir tamsios mintys kunkuliuoja, skrodžia, eina sūkuriu. Bet nevalia užsimerkti, nevalia bandyti snūduriuoti; priešingai, reikia budėti su dvigubu atidumu, reikia, broliai, naktin įsistebėti, peržvelgti ją kiauurai ir — daryti išvadas kuo šalčiausiu protu, nesgi "šaltasis karas" dar tik įsideda, ir ateina pats sunkusis bandymų metas.

Tur būt, visi jau skaitę Eltos komunikatą — "pavojaus sireną":

— JAV ambasados ir kt. oficialiosios įstaigos gavo žemėlapius (via Washington, D.C.), kur okupuotasis Pabaltijys nurašytas į TSRS;

— iš vadinamojo "Amerikos Balso" padaryta "tyrelė kūdikiams" (iš šiaurės geležinės uždangos klausant, o apgaulinga rizika, iš anapus — atseit — okupacijos sąlygose). Dar daugiau, — pranešimai lietuvių kalba programos prospektuose žymima kaip... "TSRS tautų" ir t.t. ir t.t.

Riktas? Klaida? Kur ten tau! — naujas šachmatų lentoj *pėstininkų* pergrupavimas... Meskime iliuzijas į atmatų dėžę, ryt-poryt gali ateiti "de facto" ir... "de iure". Naujas Muenchenas? nauja Jaltos laida? ir viena, ir kita, ir abudu kartu. Iš JAV? iš visų... Vakarų! Anglai jau seniai "de facto". Švedija — Nobelio (!) premijų šalis — iš pat pirmųjų okupacijos dienų (kapituliavo "taikos labui"). Hitleris (po Molotovo-Ribbentropo sutarties!) savaime išdavė, bet ar atitaiso aną skriaudą... "gerasis krikščionis" Adenauer? Politika niekad negrindžiama sentimentais, ir Lietuva negali tikėtis išimčių. Manding, tenka džiaugtis, kad iki šiol mūs laisvės byla, lyg laivas su palaužtomis burėmis, dar šiaip-taip plūduriavo. Per tuos metus kraštas įprato atsispirti raudonųjų rusų okupacijai, ir tuo pat metu Vakaruos susibūrė politinė emigracija. Va, tai yra konkretūs ligšioliniai lietuvių laimėjimai. Beje, kaip dr. Pr. Ancevičius savo pasakaitoj Chicagoj teisingai pastebėjo, JAV valstybės departamentas... pats pirmas užprotestavo prieš Lietuvos okupaciją. Protestavo tuo metu, kai... tylėjo ("kompaktine mase") pačios Lietuvos diplomatai Vakaruos! Ak, gali juk ir JAV diplomatija "pavargti" — "nebetekti noro protestuoti". Juoba, pačios JAV atsidūrė grėsmingame istorijos vingyje, ir nori laimėti (blogiausiu atveju) laiko.

Ak, mes neturime jokios teisės, jokio pasiteisinimo puliti į pesimizmą ar graižytis prieš Vakarus (vienintelį, kad kartais ir nelabai ištikimą mūs laisvės bylos sąjungininką). Geriau prikaškime liežu-

vį, ir paanalizuokime, itin šaltai ir perdėm blaiviai, koks iš viso pavergtų tautų, ligsyk ir Lietuvos, rytojus, idant nepasimestumėm laike ir erdvėj, ir, blogiausiam pasiruošę, ko daugiau laimėtumėm tautos egzistencijai.

* * *

Čia lietuvių Vakaruos "nervams nuraminti" gana kanti piliulė. Tai vieno (tarkime, tautų iš anapus geležinės uždangos) emigranto žurnalisto svarstymai, daryti prieš beveik 3 metus. Laikas juos, deja, patvirtina. Įsiskaitykime... "Istorinė mažųjų ir vidutinių tautų konjunktūra prieina galą. Autentiškas suverenumas ir nepriklausomybė mūs epochoj tegalima išlaikyti didelėse tautosė, pajėgiose prisigaminti kiek reikia vandenilio bombų, raketų ir išlaikyti dešimtis išlaidžių laboratorijų ir mokslininkų štabų.

Lenkas, čekas ar ukrainietis (tasia pat lietuvis! J.C.) yra išaukę tikėjime, kad kiekviena tauta turi teisę į nepriklausomybę ir teisę kovoti už nepriklausomybę. Žodis "kovoti" suprantama taip, kad atėjus palankioms aplinkybėms, įmanoma atgauti laisva valstybinę būtis.

Mažųjų tautų nacionalizmo pagrindine versme yra tas faktas, kad sunkiau būti lenku kaip angliu, sunkiau čeku kaip amerikiečiu. Sunkiau ta prasme, kad nepriklausomybės kaina nepalyginti didesnė, nepalyginti brangesnė".

Anot ano žurnalisto, iki šiol, mokant brangią kraujo kainą, tikslas (tautos nepriklausomybė!) buvo atsiekiamas. Reiškė kovotojų kokybę, širdžių valia. Bet vandenilio bomba senojo tipo laisvės kovas nebegrižtamai palaidojo. Pramonės pažanga galingas tautas padarė dar galingesnes, o silpnąsias dar silpnėnes. Bet ne vien techninės civilizacijos raida eina stipriesiems į naudą. Gimė nauja — vandenilinė! — moralė, dabartinių suverenų sąjungininkė. Seniau, girdi, pavergtieji, pakylą su ginklu, galėjo laimėti simpatijų (kartais ir konkrečios paramos) iš šalies. Šiandie moralės vyriausias įsakas — taikos išsaugojimas; smerkiama ne skriauda, okupacija, vergija, bet smerkiama... taikos drumstimas. Vakarai, besilenkdami nuo vandenilinės katastrofos, nejučiomis bagatelizuoja (nuvertina) 100 milijonų (Rytų ir Vidurio Europos tautų) okupaciją. Tarkime, Rytų Vokietijoje kyla laisvės kovos. Prieš 13 metų, jei JAV būt ėmusios intervencijos, būt rizikavusios "konvencionalinių" pasauliniu karu. Šiandie, jei parėmtų sukilėlius, rizikuotų įžeibti vande-

nilinį viso pasaulio karą. Atsirado naujas — vandenilinės! — atsakomybės svoris. Mažųjų ir vidutinių tautų šansai pablogėjo, ir nebesugrižtamai.

"Turime — rašo ans žurnalistas: — įsisąmoninti, kad prasidėjo nauja epocha. Wilsono "tautos pavasaris", kaip andai — 1918 metais, nebepasikartos. Jei laimės Rusija — Maskvos atžvilgiu niekas nebebus suverenų. Jei laimės anglo-saksai, atominė energija bus pavesta tarptautinei kontrolei ir viso pasaulio reikalus svarstys ir lems patobulintoji JTO".

"Jei įsivaizdinsime labiausia idealų sprendimą, tai ir tuo atveju, t.y. tasai "idealas" nebesugrąžins mums suverenumo. Tarkime, bolševikinis komunizmas kapituliavo, atėjo garbinga proto ir sąžinės sanderinės era. Atominė ener-

gija sutarptautinta, veikia naujoji JTO, kurios gretose ir mūs atstovas. Tai svajonių svajonė, o kad mums būtų lemta tos valandos prisilaukti!"

Bet ir geriausiu atveju viską lems anglo-saksai. "Pasaulio vyriausybėje" mažųjų balsas bus gana kimus. Iš viso Jalta ne uždarė, bet atidarė didžiųjų — vandenilio galiūnų — erą. Mažieji privalo paklusti. Šiuo ir anuo atveju. Va, tarkime, anglo-saksų nuomone (po daugelio, o gal ir gana greit), Kremliuje susiburia gana sudemokratėjusi vyriausybė, kurią Vakarai pripažįsta. Vadinamasis demokratinis Kremlius savo žinioj tebeturi nepaliestą atominę rusų pramonę, ir kas? gal atsikurs, kur nors palei Dunojų, Vyslą ar Nemuną-Nerį, suvereninės (Tęsinys 5-me pusl.)

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

DARBAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išsina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams — \$1.50 metams. Paskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairys, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Milosz, J. Repečka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilčinskas ir kiti.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigų pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJE PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujojo knygoj.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

VINCAS KRĖVĖ MICKEVIČIUS

visų laukta Chicago Lietuvos Literatūros Draugijos leidžiama knyga, jau išspausdinta.

Knygoje yra mūsų žymiojo rašytojo biografija, jo kūrybos vertinimas, taip pat du dar niekur nespausdinti jo kūriniai. 188 psl. Kaina \$1.00. Platintojams duodama nuolaida. Kreiptis į

NAUJIENAS

1739 S. HALSTED STREET,

CHICAGO 8, ILLINOIS

(Atkelta iš 4-to psl.)

nepriklausomybės? ar nebus ir tada prorusiškos vyriausybės, nes kitokių Kremlius netoleruos, o Vakarai jau bus davę Kremlui palaiminimą?! Baltųjų rusų šešėliai krenta į Washingtoną, D.C.

Žurnalisto manymu, negalima sustingti laukime, reikia emigrantinį galvojimo būdą pritaikyti vandenilinės bombos epochai, reikia, tolimojo ir artimojo veikimo gaires benustatant, daugiau... "pesimizmo" — pasirošimo kuo blogiausiam atvejui, tada mažiau bus nusivylimo, daugiau laimėjimo, žinia, į tautos gyvybės ir išlikimo problemą įdedant viską, viską... Galvoti ir sielotis privalo kiekvienas, ir veiksnios, ir tarp eilinių "pėstininkų".

* * *

Ta pačia šiapus-anapus laisvės ir egzistencijos problema "sergant", privalu susipažinti su kitomis J. Mieroszewskio iškeltomis mintimis.

"Komunizmas yra blogis, yra Sovietų Sąjungos imperiaлизmo motoras, bet savo aspekto visumoje ir kardinali (didelė) epochos problema.. Tai klastingas (ir suklustotas) atsakymas į skaudulius, kurie vargina šių dienų pasaulį", ypač už geležinės uždangos, kur tikroji dramos užuomazga. Komunistai ir anti-komunistai dalyvauja aname socialiniame eksperimente. Viskas atliekama dideliame (Sovietų) spaudime. Žmonių galvoje sueina akystatos "vakar" ir "šiandien", bręsta ir ryškėja sistemų ir pažinimų kritika, kyla naujos sąvokos, kurios teparyškės komunizmui žlugus arba raud. armijai iš okupuotų kraštų atsitraukus. Anglo-saksai cikloną stebi iš tolo. Mesgi esame pačiame sukury. Bet ir mes, emigrantai, nematome tikrojo vaizdo. Mes, girdi, į įvykius savo krašte žiūrime iš nevykusios kertės. Mums, emigrantams, atrodo, kad su okupacija praėjus ir okupacijos meto sąvokos, sąlygos ir tų sąlygų katilė grūdinta filosofija. Mes į viską, kas anapus vyksta, žiūrime lengvapėdiškai, stačiai — nepripažįstam "de iure".

Vai, viesulas sugriovė, tarkim, 60% namų, ir aišku, kad miestas jau nebeatsistatys koks būvęs. Nauji planai, nauji statybininkai. Viesulas tai katastrofa; tą faktą pripažįstame, bet nenorime pripažinti, kas sena, jau nebeatstatomai sugriauta. Kaip J. M. teigia, nebūkime senatoriaus McCarthy tipo antikomunistai daltonistai. Neneikime faktų, kurie kyla okupacijos sąlygose. Kraštas kovoja, kad ir be šaunamojo ginklo. Kiekviena kova yra evoliucija ir atmaina. Neignorukime šito. "Nesikeičiame tik mes — nes mes nekovojame".

Str. autorius teigia, kad pačia komunizmo neigimu ir išjo pasijuokimu ne tik kad nekovojame prieš jį, bet nuver-

tiname ir mūs tautos kamieno vedamą pasipriešinimo akciją. Dargi daugis iš viso neapkenčia, jei kas ima nuodugniau gyvenimą anapus analizuoti. Čia pat kyla... kolaboracijos priekaištai. Tai tipiška dvasinių impotentų logika! Jei, sakysim, kas nors emigracijoje tars viešai, kad 2×2 yra keturi, tai prisiekę "antikomunistai" ims šaukti: "Jis kolaborantas, jis... komunistų bendrininkas!", nes... ir anapus mokyklose dėstoma, kad 2×2 yra keturi... Pasimeta žmonės saike ir nuovokoj.

Be to, emigrantai serga asiminių kompleksu. Emigrantai svajoja atgauti *praeitį*, o tuo tarpu tauta Krašte kovoja ne už *praeitį*, bet už *ateitį*. Tautiečiams anapus gyviems Lietuva (kaip savo ruožtu Lenkija, Gudija ir t.t.) lygiai prieš 1926 m. perversmą, lygiai po perversmo buvusi jau nebėra "prarastasis rojus", pasipriešintime rusui okupantui nesigrūdina, sakysime, šio ar ano seimo konstitucija ar "tautos vado" kalba. Ten veikia kiti motyvai, kita ir dvasios ugnis šildo. Mes gyvenimą anapus pažįstame tarpiškai, "second hand" — iš tenykščių laikraščių, knygų. Nutautėjimas yra abišalis procesas. Nutautėja ne vien tie, kurie nugrimsta svetimoj kultūroj, kalboj ar visuomenėj, bet nutautėja ir tie, kurie netenka ryšių su savo tauta, nejučiomis tolsta-tolsta. Ar nesigirdi posakių: "Laisvę atgavusioje šalyje mes sunkiai besusigaudysime", "ar iširikiuosime?", "ar nebūsime emigrantai savojoj Tėvynėj?" Lygut statoma sąlyga: grįšiu, bet... ne į kiekvieną Tėvynę; grįšiu, jei... Tai emigracijos *nutautėjimo* reiškiny. Anapus šitaip siaurai šalies laisvė ir nepriklausomybė nesąlygojama. Mes, emigrantai, negalime Tėvynės išlaisvinimo identifikuoti su praeities restauravimu. Nebus jokio restauravimo (atstatymo pagal vakarykštį planą ir skonį); kas grįš, grįš į radikaliai pasikeitusias sąlygas ir į pasikeitusią visuomenę.

Jei nenorime amžinai nutolti nuo tautos, privalome kantariai ir atidžiai stebėti-pažinti gyvenimą Tėvynėj. Kaip? Tėvynės veidas iš komunistinės spaudos skilčių — nepilnas ir suklustotas, bet ir tremties propagandos veidrodyje — kreivas. Reikia į šią problemą įdėti daugiau šalto proto, kuklumo ir — pastangų. Nebijokime tiesos, nors ji mums, emigrantams, būtų ir skaudi, daug iliuzijų triuškinanti.

* * *

Kas pridurti? Nebent tai, kad nakties virš Tėvynės propešas ir šešėlius, reikia manyti, stebi Altas, Vlikas ir visi kiti veiksniai, bet atsakomybė už ne kaip reikiant budėjamą dalinamės visi kartu ir kiekvienas skyrium.

J. Cicėnas

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 25, 1958

- Parduosia paprastas ir sudėtingas (nuosavybių savininkų) mokesčių blankas.
- Parduosia algų lapus • Atlieka knygvedybą.
- Sutvarko užsilikusias knygas.

PRANAS SALEMONAVIČIUS

504 West 33rd Street (netoli Normal Avenue).
Susitarimui tel.: Victory 2-3486

Valandos: Kasdien nuo 6 val. vak. iki 10 val. vak., šeštad. ir sekmad. nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro. 20 M. PATYRIMAS; ŽEMOS KAINOS.

LICENSED SALESMAN — padeda pirkti ir parduoti Real Estate. Parūpina visokius draudimus — "insurance".

Kaip GENERAL CONTRACTOR — taiso, remontuoja būtnių patalpas bei senus namus, stato naujus namus ir ofisus, perdirba krautuvų priekius, dengia stogus, tinkuoja ir atlieka visokius mūrinių, medžio ir kanalizacijos "plumbing" darbus. Plytelės grindims, sienoms. Taisome elektrą.

PRAŠOMA TELEFONUOTI DEL APSKAIČIAVIMŲ.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE.

CHICAGO 38, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET

CHICAGO, ILLINOIS

YArds 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

CICERO 50, ILLINOIS

TOwnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

HAymarket 1-2028

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

PARDUODAM SU DIDELEMIS
NUOLAIMOMIS ŽIEMINIUS
DRABUŽIUS VYRAMS,
MOTERIMS IR VAIKAMS.
SUTAUPYSITE

nuo **25%** ligi **35%**

Kviečiame atsilankyti. Esame tikri, kad būsite patenkinti mūsų kainomis ir patarnavimu.

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted Street

GINSENGO ŠAKNIS

populiari Europoje ir
Azijoje

išlaikanti jaunystę
ir energiją.

Nuo amžių žinoma
kiniečiams, indams,
korejiečiams,
indo-kiniečiams

ir japonams.
Visa šaknis
Gensing — \$10.00

Užsisakykite
dar šiandien:

WORLD HERB CO., Dept. N. A.

459 — 18th AVENUE, NEWARK, N. J.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: REDAKCINIS KOLEKTYVAS.
Afsak. Redaktorius: J. Eglė Zabarauskaitė, 3402 S. Morgan St., Chicago 8, Ill.

Naujoji Federacija

Raimundas Mieželis

Studentų Santaros, Filisterių Santaros ir Sambūrio šviesa Centro Valdyboms patvirtinus organizacinius nuostatus, įsigaliojo *Santaros Šviesos Federacija*. Kiekvienas naujas susigrupavimas mūsų visuomenėje savaime su saviimi atsineša ir eilę klausimų. Nenuostabu tad, kad norime išgirsti daugiau apie šią naująją Federaciją.

Lietuvių gyvenime išeivijoje galime pastebėti vieną ryškų bruožą — buvimą visos eilės įvairių organizacijų, tiesiog savos rūšies organizacinę atomizaciją. Nors egzistavimas visos eilės organizacijų ir turi savo gerųjų pusių, bet neišvengiamai tai sukelia ir nemažą problemų. Ypač to pasekoj kenčia vadinamieji “vidaus politikos” reikalai.

Santara nuo pat savo įsikūrimo tvirtai pasisakė už siekimą artinti, bendrinti, vienyti ir jungti lietuvių gyvenime pasireiškiančias vidurio sroves (tautiniai liberalinės grupės). Ta linkme buvo ir yra daroma nemaža žygių. Ir Santaros-šviesos Federacijos steigimą turime laikyti tos grandies viena jungtimi.

Jungtis su Sambūriu šviesa išplaukė gana natūraliai. Savo kūrimosi ir veikimo metais Vokietijoje šviesa pasisakė veik už tuos pačius idėjinius bruožus ir veiklos metodus kaip ir mes, santariečiai, šiandien. Tautiškumas, liberališkumas iš vienos pusės, kultūrinės veiklos skatinimas ir nėjimas į tiesioginį partinį gyvenimą iš antros pusės, bei visa eilė kitų idėjinių ir programinių bruožų yra bendri santariečiams ir šviesiečiams. Todėl visai natūraliai nuo Santaros įsisteigimo vyko nuoširdus bendradarbiavimas su aktyvesniais šviesiečiais, o paskiruose darbuose ir su visu šviesos Sambūriu. Nuo dabar šis bendradarbiavimas bus pervedamas į pilną organizacinę plotmę.

Pagal Organizacinius Nuostatus Studentų Santaros veikla studentijos tarpe *lieka nepasikeitusi*, išskyrus kad turime platesnį ir stipresnį organizuotą užnugarį. Už universiteto ribų kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje Filisterių Santara ir Sambūris šviesiems eilės bendrų, didesnių darbų.

Federacijos įsteigimą galime laikyti tik teigiamu dalyku, naudingu ir santariečiams ir šviesiečiams ir mūsų siekimams. Sustiprintomis jėgomis,

ir bendru darbu, jaunosios kartos laisvo žmogaus kelią pasirinkęs jaunimas galės lietuviškajame gyvenime įgyvendinti dar daugiau konkrečių darbų politiniuose, kultūriniuose ir visuomeniniuose pasireiškimuose.

Žiemos balius

Pereitą šeštadienį santariečiai ir jų bičiuliai susirinko Lietuvių Auditorijoje pasilinksminimui. Santariečiai turėjo Žiemos Balių.

Šis vakaras buvo paskutinis pasilinksminimas santariečiams, prieš pradedant galutinius pasiruošimus Gyvosios Lietuvybės Mėnėsiui, kuris bus kovo mėnesį.

Dar iš vakaro, Auditorijos salėje tempdamas palubę, ant kurios turėjo pakibti žvaigždės, Liūdas Šmulkštys šaukė kažką kitoje salės pusėje prie scenos triūsiančiam Leonui Narbučiui, klausdamas ar jau jis užsākė salę pirmosioms paskaitoms. Narbutis, kuriam atiteko Žiemos Baliaus baro tvarkymas, atšovė, kad girdi palauk, aš čia dabar organizuoju darbo tvarką. Gabrieliūs Gedvila, narsydamas per žvaigždutes siūlus, jau antrą kartą klausė Dalios Modestavičiūtės, ar ji parašė kvietimų laiškus būsimiems paskaitininkams. Dalia maldaujančiai pažvelgė į Gabrielių, ir paprašė, kad vietoj klausinėjęs tokių dalykų, geriau tegul jis ateina užkabinti žvaigždę, nes Gibaitis peraukštai ištempė vielą ir ji nepasiekia. Tuo tarpu Gibaitis nušokęs nuo kopėčių jau lėkė į mažąjį Auditorijos kambarėlį, ir nučiupęs už skverno tik į salę spėjusį įeiti Mieželį, tempėsi kartu, nes tenai dar reikėjo sutvarkyti staliukai kokailei barui. Tačiau Daliai į pagalbą atskubėjo Zina Kloviskytė, išspraudusi savo laikytos virvės galą į rankas Giedrei Brazdytei, ir taip dar viena žvaigždė pakibo ant vielos. Nuošaliausiame salės kampe, parsimetusi ant grindų savo pačios pieštą sniego senį, Rita Šimanskytė šaukėsi į pagalbą Danutę Sakalauskaitę, kad šį jai padėtų priklijuoti seniui nosį. Taip jie visi darbavosi tenai iki vėlyvos nakties, ir salė buvo papuošta, nežiūrint to, kad daugelis jau negalėjo pastovėti ant kojų. Kai antrą valandą jie pagaliau susirinkiojo savo ant kėdžių išmėtytus paltus ir išėjo iš Auditorijos, Halsted gatvė buvo tuščia. Pūtė lediniai šaltas vėjas.

Pats vakaras praėjo geroje nuotaikoje. Scenos kampe pušėjo didžiulis sniego senis su raudona nosimi, jam akį pri-

Santaros Garbės Narij,

KAROLĮ DRUNGĄ

jo Tėveliui mirus, nuoširdžiai užjaučia ir liūdi

Lietuvių Studentų Santara

merkęs šypsojosi didžiulis mėnulis. Palubėje mirgėjo žvaigždės. Tiek svečiai, tiek patys santariečiai stengėsi atsišokti iki valios, — santariečiai tai daugiausia dėl to, kad be artėjančių semestrinių egzaminų, jų dar laukia Gyvosios Lietuvybės Mėnuo, kuris pareikalaus tikrai daug darbo.

Studentų Santaros Chicago skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems Santaros bičiuliams, savo darbu prisidėjusiems prie šio vakaro surengimo.

Iš arti ir iš toli

Valdas Adamkavičius atstovauja Lietuvių Studentų Santarai *Jubiliejinės Akcijos Jaunimo Komite*te, kuris yra su darytas Chicagoje. Komitetas yra įsteigtas tikslu paruošti išsamų memorandumą Lietuvos išlaisvinimo reikalu ryšium su 40 metų sukaktimi nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Memorandumas norima įteikti Jungtinėms Tautoms ir eilei Amerikos kongresmanų. Šiuo reikalu V. Adamkavičius neseniai lankėsi New Yorke, kur jis turėjo pasitarimus su gen. konsulu J. Budriu, V. Sidzikausku, V. Rasteniu, dr. A. Trimaku ir M. Kižyte. Šiai akcijai gautas pilnas pritarimas ir pažadėta parama iš ALTo Vykdomojo Komiteto.

Poetė Liūnė Sutema išvertė latvių prozą “*Pelkių Žiburėlio*” literatūrinėms valandėlėms, kurios girdimos kiekvieną sekmadienio popietę per “Margučio” radiją.

New Yorko santariečių leidžiamas biuletenis “*New Yorko Santara*” gruodžio mėnesį šventė savo metines. Biuletenis pasirodė reguliariai kas mėnesį, ir pasižymėjo savo vykusiu humoru, karikatūromis, greita informacija ir trumpais straipsneliais. New Yorko santariečiams linkime ir toliau leisti savo biuletėnį.

Dalia Bylaitienė tvarko muzikinę dalį A. Landsbergio scenos veikalo “*Vėjas gluosniuose*” pastatyme. Veikalą režisuoja A. Dikinis.

Horstas Žibas gavo biznio administracijos magistro laipsnį Čikagos Universitete. Sveikiname! Taip pat sveikiname kol. Evaldą Veleckį, išlaikiusį preliminarinius chemijos mokslų daktaro laipsniui gauti egzaminus. Kol. Veleckis yra Ill. Technologijos Instituto chemijos tyrimų asistentas.

Santariečiai šiemet surengė *keturis Naujų Metų* sutikimus. Sutikimus rengiant buvo bendradarbiauta su kitomis organizacijomis. Sutikimai įvyko: Brocktone (Bostone), Chica-

goje ir net du New Yorke.

Gruodžio 14 d. New Yorke įvykusiame lietuvių inžinierių ir architektų susirinkime inž. *Jurgis Valaitis* skaitė įdomią paskaitą tema “*Kabantieji stogai*”. J. Valaitis yra baigęs Vyt. Didž. Universiteto statybos fakultetą. Šiuo metu inž. J. Valaitis aktyviai reiškiasi Samb! “šviesa” veikloje New Yorke ir bendrai lietuvių visuomeniniame gyvenime.

Kaip praneša “*Draugas*”, į Bostone santariečių suruoštą dail. V. Vizgirdos darbų parodą atsilankė amerikiečių dailininkai ir kritikai. Susidomėję jo darbais, jie pakvietė suruošti parodą amerikiečiams. Paroda prasidėjo sausio 13 d. ir tęsis iki sausio 31 d.

Australijoje Samb! “šviesa” reiškiasi kaip veiklus organizacinis vienetas, kuris varo plačią vagą lietuvių kultūriname ir visuomeniniame gyvenime. Prieš kiek laiko Sydneyjaus šviesiečiai turėjo diskusijas apie pasikeitusią organizacijos charakterį ta prasme, kad Vokietijoje buvęs grynai akademinis sambūris dabar išsivystė į daugiau visuomeninio pobūdžio organizaciją.

Detroito santariečiai surengė *jaunimo kalėdinį vakarą*, kuris gana gerai pavyko. Dalyvavo per 100 žmonių.

Filisterių Santaros CV ragina visus santariečius filisterius atlikti savo metinę pareigą paaugojant \$10 santariečių studentų veikimui paremti. Pinigus galima siųsti *Zenonui Rekašui* (1836 Locust Lane, West Lafayette, Ind.). Šiuo reikalu Fil. Santaros CV jau išsiuntinėjo aplinkraštį, kur telpa daug kitų informacinių žinių.

Santariečių surengtoje *žiemos stovykloj* rytinių pakraščių studentams dalyvavo apie 30 žmonių. Dėl sniego stokos nebuvo galima daug slidinėti, todėl buvo prarastos impromptu diskusijos apie lietuviškas studentės trūkumus. Merginas puolė: Petras Maleckas, Gabrieliūs Gedvila, Vladas Eikinas. Gynė: Birutė Danerytė ir Birutė Kapociūtė. Moderavo: Raimundas Mieželis. Iškilmingą kalbą pasakė Jonas Ulėnas. Stovyklautojai išgirdo naujausią lietuvių instrumentalinės muzikos “kūrinį”-simfoniją, sukurtą Algio Grigaičio, skirtą dviem stovyklautojam — L.P. ir D.N. Kūrinį klausytojams perdavė Alfėdas Jakniūnas.

Bostono Santaros skyrius išleido *humoristinį leidinį* “*Kokybė ir Kiekybė*”, kuriame gausu karikatūrų. Taip pat leidinyje “suvedamos sąskaitos” su New Yorko skyriumi.

(Atkelta iš 3-čio psl.)

gikomiškų scenų.

Valdžiai buvo svarbu suminkštinti visų pirma kalinių moraliskai. Palūžus dvasiai, likdavo be atspirties ir kūnas. Ne taip sau, o sistematiškai koks tai Tirolio kriminalistas, barako raštininkas Toni Fabro, sąžiningai dirbęs SS-manams, ir šaukdavo Sruogos grupei:

“Ei jūs tenai, profesoriai, advokatai, kunigai, prokurorai ir visas kitas lietuviškas inteligentiškas mėšlas, marš lavonų nešti!”

Ir nešė. Sruogai ir kitiems dar besirangantiems, jis apdaužo lazda šonus. Apsidairęs, su kuo susiporuoti nešti lavoną, autorius randa tik savo mažiuką draugą Joną, kurį vadina bambizu nuo Biržų (Joną šerną; dabar gyvena Rockford, Ill.). Benešant, lavonas atsigauna, prašo, kad paleistų, bet jie savo darbą užbaigia.

Ši scena — baisiai koki, bet ne vienintelė “Dievų miške”. Pav., paskaitykit vietą, kaip bloko raštininkas surašo iš ryto numirėlius ir liepia suversti kūnus į prausyklą. Prieš pat patikrinimą, kada bloko seniūnas turi suteikti žinias SS puskarininkiui, paaiškėja, kad tėra tik 8 lavonai. Devintasis tuo laiku buvo nuėjęs paskutinį kartą į išvietę, kamuoja mas “cholerinkos”. Bloko valdžia mirusių kalinių skaičių tingėjo ištaisyti, bet nepattingėjo pusgyvį kalinį pribaižti “žingsniu per galvą”.

Stutthofo stovykla buvo įsteigta visų pirma lenkams naikinti. Kadangi lagery lenkų buvo visų daugiausia, pasakoją Sruoga, tai jų kvailiai ir latrai labiausiai krisdavo į akį. Jis rašo, kad ko ko, o kvailių kiekviena tauta turi ir sau ir eksportui pakankamai, lygiai kaip kiekviena tauta turi ir nuosavus šventuosius.

Lietuvių-lenkų santykiams autorius paskiria knygoj ištisą skyrių. Tie, kurie lietuvius stumdė, mušė, buvo lenkai. Bet tie, kurie juos gynė, buvo irgi lenkai.

Vacek Kozlovskis buvo būdingas lenkų velnių atstovas. Bet paskaityk apie tokį taurų vyrą lagery, kaip buvusį Lenkijos karininką Julijų Švarebartą. Autorius jį vadina “Zakopanės kalnų sūnum su atvira svajotojiška siela, giliai jaučiančia širdim”. Ir tuoj su-

silaukysiu nuo lenkų generalizavimo, bendrinimo.

Kai kartą lagerio viršininko padėjėjas pasijuokė švarebartui: “Gi lietuviai atvažiuo, kodėl nesipešat?”, šis jam at-rėžė: “Mes jau praeity per daug prisipešėm, užtat ir sėdime dabar čionai visi”.

“Dievų miško” autorius šitaip baigia apie lenkus: “Lenkų tarpe turėjome geriausių, nuoširdžiausių draugų, kuriais nelaimės atveju pilnai galėjome pasitikėti. Nevienam iš mūsų jie, lenkai draugai, yra labai realiai padėję. Manė patį stačiai nuo alkanos mirties išgelbėjo”.

Kita gausi tauta Stutthofo “habilone” buvo rusai. Autorius apie ruskelius rašo lygiai atvirai, kartais su ironija, nors jie Lietuvoj ir “Herren-volk” vaidina. “Dievų miške” rusai kieti, atsparūs, primityviški, pajėgūs išlaikyti badą, ligas, spardymus, plakimus.

Kai SS-manai pastebėjo, kad koks tai kaliny apvalgo net sargybinių šunis, išdresiruotus kaliniams gaudyti, valdžiai atėjo mintis, kad tai gali tik rusas padaryti.

Sruoga aprašo, kad buvo pagautas jaunas ruselis ir jis turėjo nustebusiems stovyklos SS-manams su pačiu viršininku Mayeriu priešaky parodyti, kaip jis įeina į plėšrių šunų tvartą ir išsivagia jiems iš pamosės jų maistą, žinoma, daug geresnį už kalinių. Ruskelis, jaunas maskvietis, parodė. SS-manai, tie šunų veislės sutvėrimai, jautėsi nušivylę savo keturkojų draugų apsiskandalijimu prieš kalinį.

Blogą ispūdį bus padarę rašytojui mūsų broliai latviai savo tuščiu įsivaizdavimu, noru pasirodyti. Rašytoją, kaip ir visą lagerį pykdė latvių kaliniai, daugiausia buvę SS-legionieriai, pigaus patriotizmo demonstravimu, dainomis ir kitokiais būdais, turinčiais parodyti, kad po vokiečių jie yra geriausia “Naujosios Europos” tauta. Tūkstančiai jaunų latvių paguldė galvas prie Ilmenio ežero ir kituose frontuose už “fiurerį”, už “naująją tvarką”. Jie neparodė pasipriešinimo savo “vadonims”, kaip gen. Dankersui, jie nepasimokė iš lietuvių (kur tau iš tokių “leišių”!), kaip paversti į nieką okupantų pastangas mobilizuoti jaunimą karui už svetimus reikalus. Bet latvių mandrumas nedingo net ir tada, kada juos SS uniformose pradėjo karui baigiantis šim-

tais gabenti į Stutthofą. (Kuršo katilė jie pradėjo nebeklausyti SS viršininkų.)

Evakuojant Stutthofo kalinius, pasirodė tarp SS pagalbinių sargybinių ir vienas lietuvis, šešelga. Jis pasidarė savo tautiečių kalinių didžiausias gelbėtojas. Latvių SS-manų sargybinių tarpe buvo tuzinai, bet jie į savo tautiečius tebežiūrėjo, kaip buvo šneka ma nacių, kad tai “žmonijos atmatos”.

Anot “Dievų miško” autoriaus, kiekviena tauta turi pakankamai kvailių, bet turi ir

šventųjų. Tarp latvių “garbės kalinių” prie pačių tauriųjų vyrų priklausė Konstantinas Čakstė, Latvijos “Griniaus”, demokratinio prezidento sūnus, ekonominių mokslų profesorius, stipraus sudėjimo vyras, šviesi, draugiška asmenybė. Matyti, latvių buvę SS-manai kaliniai buvo taip nu-teikę rašytoją, kad jis ir Čakstės mirtį pavertė į feljetonišką nuotyki.

Balys Sruoga rašo:

“Latvis, gripelyje dasikases iki 38 laipsnių šilimos, būda-
(Tęsinys 11-me pusl.)

Mes mokame Aukštą Dividendą

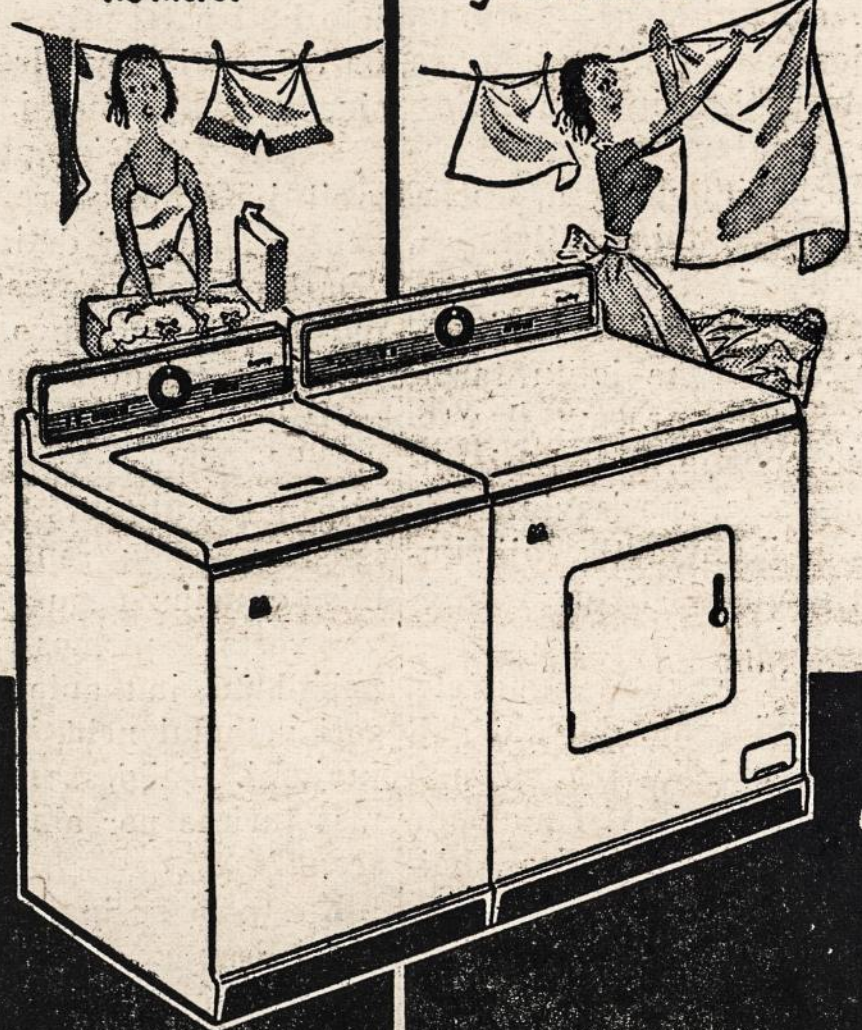
MIDLAND
Savings and Loan Association
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PER 40 METU VISU LIETUVISKU KOLONIJU SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVE

New MAYTAG Mates

“Wash-bowl” wash no more!

Be a weary pin-up girl no more!

MAYTAG
All-Fabric
AUTOMATIC

MAYTAG
No-Vent
DRYER

Actually duplicates hand-washing methods:

- Washes gently because agitation and spin-speed are slowed. As little as one minute wash time! (Regular speed for regular fabrics.)
- Allows even cold water wash and rinse, automatically! Warm or hot, too, of course.
- Matches water to load. Automatic Water Level Control saves up to 11½ gallons per small load, automatically!

Of course, regular fabrics get the regular MAYTAG treatment.

Rids you of the work and weather worries of line drying, and every dryer drawback as well:

- No more awkward, expensive, vent pipe.
 - No more humid heat that's tough on walls.
 - No more lint on the floor.
- MAYTAG's patented water extractor ends all these annoyances. Clothes come out fluff-dried, smelling fresh as fresh-air dried!

SEE the new MAYTAG MATES ... make it today!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st St.

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 25, 1958

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Sava ar svetima scena

Mes atrodo be ginčų sutinkame, kad tik lietuvis poetas gali atstovauti Lietuvą, kad tik lietuvis poetas gali pilnai išreikšti savo tautos gyvenimą, kančias bei siekimus. Mes gerai jaučiame, kad tik lietuvių poeto eilėraštis ar daina skamba už mus visus ir mūsų visų vardu, nesuklystamai atspėdami pačius giliausius mūsų sielos virpėjus. Koks jis būtų, geras ar blogas, jis instinktyviai pagauna savo žemės pulsą, net nesivaduodamas patrijotiniais vardais ar simboliais; tiesioginiai savo žemės neminėdamas jis ją išgyvena ir tą patį išgyvenimą sukeldamas skaitytojuje. Mes be išimties sutinkame, kad poezija yra toji sritis, kur savas lietuvis kūrėjas negali būti pakeistas svetimu, verstiniu autorium. Ir poezija čia išlaikė savo veidą nesužalotą — ji eina tautiškai švairiu keliu. Mes neturime, su mažomis išimtimis, verstinės poezijos. Mūsų poezijos mylėtojai minta sveika ir miela lietuviška duona.

Netaip yra atsitikę su mūsų scena, arba tiesiog — drama, nors jos paskirtis šiandien yra visai ta pati, kaip ir poezijos. Drama priklauso tokiai literatūros sričiai, kuri yra skiriama pamatyti tai, ko ilgimasi, parodyti tai, ką kiti literatūros žanrai tik patiki skaitytojo vaizduotei be jokių tarpinių. Šita prasme drama, kaip ir poezija, gali būti pilnai suprasta, pasisavinta ir tautiškai įkūnyta tik toji, kuri yra gimusi iš lietuvių kūrėjo sąmonės.

Verstinis romanas, novelė, istorijėlės ir pan. dalykai gali būti ir šiuo laiku pakenčiami, nors ir nebūtinai (visi mokame angliškai ir galime pasiskaityti!). Betgi yra tiesiog skaudu, kada jau ir taip apvilta, merdinti vieta, kaip pav. *scena*, negausius savo gerbėjus maitina svetimu, ir toli gražu ne geriausiu, maistu. Matėme Čikagoj "Anna Christie", "Antigoną", "Stiklinį Žvėryną" ir eilę kitų, nebūtinai Čikagoje. Dabar va, skaitau, žadama statyti S. Maugham "Pažadėtąją Žemę" ir dar kitus svetimuosius. Kodėl?

Čia nedaromas joks priekaištas dėl minėtų veikalų literatūrinės vertės. Ne, jie visi geri ir kiekvienas savaip vertingas. Bet argi šiandien mūsų kova eina už literatūrinę vertę? Kas mums prostitutė veikale "Anna Christie"? Jau tas geriau žiūrėčiau lietuviškos prostitutės vargų, jeigu tokia rastusi! Tiesa, mes turim prieš akis nemirtingąjį šūkį: "Mėnas menui", bet velniop tas menas, kuris nestiprina mūsų krašto pavarų, kuris paverčia mus vergais ir prostitutėmis prieš mūsų pačių norą, nežiūrint kokiais vardais mes nevadintume tą pažadėtąją žemę!

Ir iš kairės ir iš dešinės dabar šaukiama: būk lietuvis, būk patrijotas, neužmiršk šio,

neužmiršk to, skaityk ir kalbėk lietuviškai, maitink savo sielą lietuvišku menu et cetera, et cetera, o tuo tarpu mūsų teatralai mus maitina *kuo?* Nelyginant sąmoningai mūsų visuomenė nustatoma prieš mūsų pačių užsibrėžtus tikslus.

Jeigu šiandien mes būtume savame krašte, tokis elgesys būtų pateisinamas. Nieko nesakytume prieš statymą E. O'Neill, S. Maugham, T. Williams, J. Anouilh ar kitų, priešingai, tik pagirtume už jų išvedimą į lietuvišką sceną. Bet, kadangi esame, deja, ne "pažadėtoje žemėje", bet skaudžioje tremtyje, kur už kiekvieną lietuvišką žodį turime mokėti krauju ir juos beskaitydami ryti karčias skausmo ašaras, kur kiekviena lietuvių kūrėjo knyga yra sakykume Nemuno vizija ar testamentas — negalime leisti sau šitos prabangos. Kad ir geriausias verstinis dramos veikalas niekada neatstos blogiausio lietuviško! Kai buvo stokojama mūsų scenos veikalų, šitai galėjo būti pateisinta, bet ne dabar. Savų kūrėjų dramų, pjesių, komedijų mes jau turime perteklių. Stačiai prikrauti ir greit juos nustos rašyti, nes nebebus kur jų dėti. Menu, "Darbininko" praveistam dramos konkursui buvo prisiųsta virš 20, kurių daugelis tikė scenai. Praėjusiais metais Clevelando dramos konkursui taip pat gauta virš 20 veikalų, iš kurių, pačių rengėjų žiniomis, daugiau negu vienas buvo vertas pirmos premijos, nekalbant jau apie tai, kad geri veikalai nebūtinai premijuojami. Taigi, scenos darbų mes turime per akis, bet kur scena?

Kas nori susipažinti su svetima drama, gali pasiskaityti anglų kalba ar kuria kita, nes visi kiek gerelesni veikalai yra išversti į didžiąsias pasaulio kalbas. Mūsų gi visu-

(Tęstinys 9-tam psl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

WALbrook 5-9106 — RANDolph 6-1190
DR. JONAS G. BYLA
nervų-smegenų ligos, chirurgija
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
Konsultacija tik susitarus

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradienį nuo 1-5, Trečiadienį tik susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

OLympic 6-4195
DR. A. J. GUSSEN
DANTŲ GYDYTOJAS
4945 W. 14th St., Cicero, Illinois
Val.: nuo 10 ryto iki 4 val. po pietų ir nuo 6 iki 8 valandos vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. Trečiadieniais pagal susitarimą.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Tietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Trečiadienį ir šeštadienį tik 10-12 val.

Tel.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1634 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepiu šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 daily afternoons
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
(71-oji ir Campbell Ave.)
Ofiso tel.: HE 4-1202 arba RE 7-9700
Valandos: pirmad. ir ketvirt. 2-5 p. p., antradienį ir penktadienį 5-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 2-4 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštadienį nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 25, 1958

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezid.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet. išskyrus šeštadienį.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradienį ir penktadienį 6-9 v. v. šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antradienį ir penktadienį nuo 1 iki 5 val. popiet, šeštadienį nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadienį 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0741
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštadienį 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadienį nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL
Išvyko atostogų į Phoenix, Arizona. Grįš atgal į Chicago 1958 m. vasario (Feb.) 3 dieną.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptenimo, nervotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirenčiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiamą į mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

Lietuvių meno parodos Milwaukee

Apie 80 mylių nuo Čikagos, Milwaukee, Wis., beveik tuo pat laiku — sausio viduryje vyko dvi lietuvių meno parodos.

Pirmoji — Vytauto K. Jonyno vyko Alverno kolegijos moderniuose rūmuose, antroji — Liet. Dailės Instituto — Tarp-tautinio Instituto patalpose.

Tenka bešališkai pasakyti, kad abi parodos buvo gana aukšto meninio lygio ir tiek pirmąją, tiek antrąją domėjosi ne tik vietos lietuviai, bet ir amerikiečiai, palankiai spaudoje atsiliędami apie lietuvių meną. Tenka apgailėti, kad antroji gavo itin blogas patalpas, nes sienos užkabintos margaspalviais žemėlapiais, tad sienose vos tesutlipo 4 darbai, o 15 teko kabinti stačiai ant langų užuolaidų. Kiti — ant stendų paveikslams kabinti. Tas rodo, kad paroda Liet. Dailės Instituto tur būt ruošė paskubomis, nes neturėjo netgi kuklaus katalogo.

Jeį Augius, Petravičius ir kt. išstatė jau seniai matytus darbus, sukurtus prieš 5-10 metų, tai didesnę parodos "kalbę" atpiko T. Valius, R. Viesulas ir Dargis, kurie savo originaliais darbais parodė, kad šio susigrūpavimo dailininkai rimtai dirba. Gal Dargis pernelyg pasidavęs Piccaso įtakai, tačiau vis dėlto jis gana kūrybingas.

Alverno kolegija savo puošniuose rūmuose specialiai įtaisytoje galerijoje puikiai reprezentavo Vytauto K. Jonyno grafiką, medžio raižinius, spalvotas litografijas, akvareles ir kt. kūrinius.

Nežiūrint kai kurių trūkumų vis dėl to mūsų dailininkų parodos daug prisidėjo prie lietuvių kultūrinių lobių propagandos kitataučių tarpe.

V. K. Jonyno darbų paroda jau keliama į Čikagą, kur šis dailininkas bus pagerbtas Čiurlionio Vardo Galerijos, nes ji ruošia jo darbų parodą. J-zas

Anglų Kalbos Pamokos K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEMlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baiges
Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus
gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš
300 standartinių projektų.

Ofiso ir namų telefonas:

PRospect 8-2013

7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

Skaitykite "N-nas"

(Tęsinys iš 8-to psl.)

menė pirmoj eilėj turi būti su-
pažindinama su savo žemės
vardais, su tos žemės, kurios
dalis ji pati yra. Koks nelo-
giškumas taikyti vieną mastą
visuomenei, kitą — jos kultū-
rininkams, vadinamais teatra-
lais. Pav. yra skatinama pa-
laikyti savus prekybininkus,
atseit savi pas savus, lietuvius
pas lietuvi, o argi ta taisyklė
negalioja, kada eina kalba
apie kultūrą? Argi ne mūsų
rašytojai šaukia mūsų žemės
balsu? Argi mūsų prekyba
svarbiau, negu kultūra? Man
Kiaulėno, Kasiulio, Jonyno ir
daugelio kitų kūryba yra ar-
timesnė, negu pav. Picasso,
nors šis yra ir geresnis už
anuos. Bet kas man, kad jis
geresnis? Jeigu Čikagos kny-
gyne aš randu Maironį ir Ril-
ke, aš perku Maironį, nors
Rilke ir geresnis. Bet kas man,
kad jis geresnis? Nei Picasso
nei Rilke nėra mano žemės
duona, nėra mano žemės
kraujas, nėra mano druska,
išsūdanti mane nesugedimui.
Tai nėra joks ultra-patriotiš-
kumas. Tai yra kova. Kova už
būvį, kova už save patį! Mūsų
architektai niekada nepasta-
tys tokio pastato, kuriuo nu-
stebintų Amerikos dangorai-
žių statytojus vien dėlto pa-
prasto fakto, kad jie neturi
pinigų, nors ir turėtų idėją to-
kiam pastatui. Jie gali par-
duoti idėją (kodėl ne, ne vie-
nas ir savo dūšią parduoda),
bet idėjos pardavimas jau yra
pardavimas savo tautos tam
tikra prasme, nes idėja, kaip
tokia jau yra visos tautos
nuopelnas. Lygiai ir jūs, po-
nai režisoriai, kokį užsieninį
veikalą bestatytumėt, jūs ne-
nustebinsite amerikoniškojo
"Broadway". Geriau jūs nu-
stebinkite mus, savo krašto
brolius ir seseris, paprastais,
gražiais ir kukliais lietuvių
kūrėjų darbais.

Šias kelias mintis noriu baigti
užuomina dėl sumažėjusio
teatro lankytojų skaičiaus,
kaip neretai skundžiamasi.
Mano nuomone, svetimų auto-
rių statymas kaip tik ir yra
pasitarnavimas šitam nelem-
tam faktui. Ir kalti čia yra
patys teatrai, atidavę pir-
menybę svetimiesiems: koks
interesas man eiti ir žiūrėti
mergaitės, kad ir klišos, pas-
tangų gauti vyrą (Stiklinis
žvėrynas), kada mano paties
problema yra nepalyginamai
žiauresnė ir kruvinesnė? Ne-
sąmonė!

Šiandien tik tas tarnauja
lietuvių, kas padeda ją iš-
laikyti. Šitie žodžiai ypatingai
liečia scenos meno darbuoto-
jus plačiausia prasme. Nese-
niai įsikūrusi Scenos Darbuo-
tojų S-ga tai turėtų gerai iš-
dėmėti ir nepakartoti savo
pirmtakūnų klaidų, o jas pa-
kartojus — vėliau nesiskusti,
kad lietuviškoji visuomenė jų
nepalaikė. Lietuviškoji visuo-
menė ilgisi lietuviško teatro,
labiau negu bet kada: tik duo-
kit tikrai lietuvišką teatrą!

SINUS

PRADĖK TAUPYTI SIANDIEN,- TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGITON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248

(i vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., ntrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 100 ryto iki 12 val. dieną Ketvirt. 9:00 ryto iki 8:00 val. vak.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai,
stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos.
Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Mes pataisome.

Leiskite mums
pataisyti
radiatorių.

Ar reikia
pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Oldsmobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.
Išmetimo paipą irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.
DARBAS ATLIKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.
Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus,
neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas: Central 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu maitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilno-
nių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių,
kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma
turi savo
atskirą
sutartį su
Inturistu
Maskvoje
nuo
1947 m.

Nemokamai vieta mūsų
klientų automobiliams
pastatyti.

Telefonas:

WAbash 2-9354

Reikalaukite naujų
katalogų.

Mes išsiun-
čiame Jūsų
siuntinius
tiesiai iš
Chicago ir
pristatome
kiek tik ga-
lima greičiau.

Kad ir nežmoniškai, bet kitoniškai

Sunkius metus pergyvena Lietuvių literatūra tremtyje: vis mažiau kas lietuviškai be-rašo, vis mažiau kas lietuviškas knygas beperka... Tiesa, laikas nuo laiko vis pasirodo naujų brandžių veikalų, pasirašytų senais mielais vardais, bet kur prieauglis? Jau kelin-ti metai šioje rūšioje tuštumoje išimtį tesudaro tik lie-tuvės poetės. Iš jų dar kasmet vieną kitą debutantę susilaukiamo.

Ne vienas recenzentas mūsų spaudoje jau tarė saldų panegirikos žodį apie šių metų debutantės Elenos Tumienės eilių knygą, pavadintą bombastišku vardu: "Karaliai ir šventieji". Šio rinkinio ap-lanko užuolankoje pasiskaite, kad šios debutantės "sonetų cikluose iškyla lietuviškos moteris, pirmą kartą tokiu puikiu poetiniu šydu apsupta" ir kad "Istoriniai net nesenų dienų asmenys, faktai ir kasdienybė, perėję per kūrybinę prizmę, šviečia ir žavi mus tyros poezijos grožiu", ir kad tai jau "visuotinė meno kalba" — knygą verčiame su gana viltingai plazdančia širdimi...

Poezija? Greičiau herezija

Perskaite jau pirmąjį ciklo "Trys karalienės" eilėraštį Barbora Radvilaitė nusiviliame ir poete debutante ir jos aprašomąja karaliene. Kodėl tas eilėraštis vadinasi Barbora Radvilaitė, o ne Sena Pana Karolina, kažin ar ir pačiai autorei aišku. Gi ir tolimesnius eilėraščius beskaitant vis aiškesnis darosi išpūdis, lyg vartytum pirmojo skyriaus mokinio pašybos sąsiuvinį, jeigu ne užrašas apačioje piešinio, niekam nė į galvą neat-eitų nuspėti, kas čia norėta nupiešti. Čia nebegelbsti nei "Krevos kuorai", nei "Praam-žiai", nei "Ordinas" nei "Mo-zūrai".

Gi kada tarp šiluvos Mado-nos, Kunigaikštienės Birutės, šatrijos Raganos, Aldonos, Vydūno, Lipniūno ir kitų ka-ralių bei šventųjų, autorė eilė-raščiais pristato ir knygą iliustravusią dailininkę Aldoną Korsakaitę, bei kitą šių metų debutantą Juozą Tininį, skai-tytojas, jau senokai knygoje pasigedęs poezijos, priverstas konstatuoti, jog čia esama ne-maža ir herezijos.

Gramatika ar akrobatika

Viršelio užuolankoje pabrė-žiamas savaimingas ir moder-nus autorės išraiškos būdas, be kita ko, šioje knygoje pa-sireiškia dar ir žodžio laužy-mu, padalinant jį dviejose ei-lutėse.

*Ir kaip dvariškis, žemai nusi-
[lenkda-
mas jis kviečia vakarą ir
[tamsumą į žemę; (11)
arba:
Tavo jaunų dienų pasaulis
[mirė!
Sucypė fabriku sirenos, su-
[kaukė motorai,*

Sugirgždėjo ratai traukinių.

[Ir e-
mė išnešė plieniniai paukš-
[čiai jų žodžius į orą (70)

Ką E. Tumienė bebūtų no-rėjusi šia dirbtina maniera skaitytojo vaizduotėje sukelti, išpūdis tesigauna tik toks, kad tuos posmelius ji rašė žagsė-dama.

Nors autorė matyti laiko sa-ve poete-moderniste ir, kaipo tokiai, jos manymu, jai atpuo-la reikalas eilėraščius rimuot, tačiau, kur tik galėdama ji sa-vo posmelius vis dėl to rimuo-ja, nors ir per prievartą, visai nepaisydama kirčio taisyklių. Taip "ant žirgo balto" rimuo-jasi su "iš ežero prikelta", "kvietinės varpos" su "mūsų tarpan" arba "šventon tieson" su "Kyrie eleison".

Kad gramatika E. Tumienėi tėra tik akrobatika, ji paryš-kina eilėraštyje "Pomegrana-tai", kiekvieną jo posmelį už-baigdama pavadinimo žodžiu vis kitame daugiskaitos links-nyje. Gražu: kiek linksnių, tiek posmelių. Kad ir neaky-las skaitytojas susivoktų ko-kia čia akrobatika, šie žodžiai išspausdinti praretintu šriftu.

Iliuzija — konfuzija

Kartais autorei pavyksta skaitytojuje sukelti ir jai nori-mus jausmus. Pavyzdžiui, ei-lėraštyje "Beržas ir drebulė-lė" žvaigždės ir "mėnuo pilna-veidė" (ir tas senis mėnuo su-bobėjo Tumienės poezijoje!) šiais žodžiais prakeikia dre-bulėlę, paviliojusią jų myli-mąjį beržą:

*Prakeikim ją... Prakeikim ją...
Anathema!.. Anathema!*

Ir tarė saulė:

*Gėlės (net mažosios žibuok-
[lės),
Nebežydėkit prie jos kojų.
(33)*

Skaitytoją, kaip autorės ir buvo norėta, tikrai apima siaubas. Tik, žinoma, ne dėl beržo ar drebulės "žiauraus" likimo, o dėl poetės pernelyg skurdaus naivumo. Dar šiau-bingesnis vaizdas gaunasi su-žinojus iš knygelės aplanko, kad autorė nebėra naivi mok-sleivė, o gerokai apsišvietusi ir subrendusi moteris, išmintį sėmusi Kauno, Vokietijos ir Amerikos universitetuose, dės-čiusi anglų kalbą ir dabarti-niu metu besirušianti dakta-ro laipsniui. Jos didelį apsi-skaitymą nusako ir rinkinėlį gausiai pažerti lotyniški ir graikiški posakiai, citatos, sve-timžodžiai. Tačiau ar viso to jau pakanka pasidaryti poete? Kad ir moderniste? Abejotina.

Visam šiam rinkiniui labai charakteringa skyrelio "Neo-no šviesos" vinietė, iškeverzo-ta visomis kryptimis rodan-čiomis strėlėmis, kuriai ge-riausiai tiktų pavadinimas: "Iliuzija - konfuzija".

Iš didelio rašto...

Kada nepriklausomoje Lie-tuvoje vienas gana religingas

ETIUDAS

*Tai buvo Lietuvos laukuos
(Žiedai aplinkui snigo balto klevo),
Kada tava širdis,
Kada mana širdis
Pavasariu alsavo.*

*Tai buvo Lietuvos laukuos
(Gimtojoj žemėj brinko grūdas balto javo),
Kai mėlynos neužmirsuolės
Ir su tavim
Ir su manim
Žaismingai koketavo;
Kada žibuoklės žydriaakės (pavyduolės!)
Basas mūs kojas pievoj išbučiavo...*

*Nors išmintingos jaunos jėvos
(Sužydusios alėjoj į konklavą),
Linguodamos anksti pražilusiom galvelėm savo,
Mums vasarą ateinančią jau nubalsavo, —
Mūs širdys tik pavasarį
Žaliuojantį pavasarį
Tebedainavo
Lietuvos laukuos...*

MANO MEILĖ

*Mano meilė, kaip žydinčios vyšnios...
Mano meilė — pavasario sniegas:
Štai būriai baltų nuotakų soduose krykščia...
Štai su snagėm upeliais jau bėga...

Neprašyk anei žvilgsnio, nei šypsnių,
Nei naktų ilgesingų, bemiegių, —
Mano meilė tai žydinčios vyšnios,
Mano meilė — tai saulė ir sniegas.*

(Iš eilėraščių rinkinio "Karaliai ir šventieji")

intelektualas išleido ištisą ei-lėraščių rinkinį Marijos garbei (turiu galvoj K. Cirtauto "Pa-sibučiuokime"), pavadinimus imdamas tiesiog iš Marijos li-tanijos, knygą recenzuodamas poetas M. Linkevičius, nors ir pats būdamas geras katalikas, ją pavadino juokdario šposu. Neabejodami E. Tumienės ge-rais norais šio jos rinkinio, deja, negalėtumėm geresniu vardu pavadinti...

O vis dėlto liūdna, kad šiam savo šposui autorė prisiran-kiojo tiek daug visiems lietuviams brangių vardų. Štai, kad ir baladėje Joninių naktį au-torė, parafrazuodama Mairo-nio baladę Čičinskas išvardi-na visą eilę nusipelnusių Ma-žosios Lietuvos veikėjų. Kiek čia poezijos tesusivokia skai-tytojas iš šios mažos ištraukė-lės:

*Su jais šypsodamiesi šneku-
[čiuojas
Daktaras Vilius Gaigalaitis
[beigi Vanagaitis.
Aaa! Štai ir reichstago atsto-
[vas Smalakys...
Gal tą susirinkimą jis ir ati-
[darys?! (42)*

Kad autorė jaučiasi viena koja jau Parnase, parodo ir tokie eilėraščiai, kaip "Poeto viltis" ar "Katarsis" parašyti visiems pretenzingiems prade-dantiesiems būdinga tema. Jos dėl to perdaug kaltinti ir nebūtų galima, nes juk ir pe-lėdai savo vaikas gražus. Dau-giau kaltas gal knygos leidė-jas. Tokio kultūringo žurnalo, kaip "Lietuvių Dienos" leidy-

kloje juk galėjo atsirasti žmo-gus sugebėjęs autorei švelniai patarti su tokių pirmųjų ban-dymų išleidimu dar nesisku-binti.

Jeigu E. Tumienė nesiduos tuščios manieros pavergiamo, jeigu nepasistatys sau tikslu rašyti "kad ir nežmoniškai, bet kitoniškai", iš jos dar ga-lime ir vieno kito padoresnio eilėraščio tikėtis. Tam tikėji-mui pagrindo duoda tokie šio rinkinio eilėraščiai, kaip Etiu-das ar Mano meilė, nors pas-tarajame pernelyg žymi Salo-mėjos Neries įtaka. Dabar gi, nors autorė ir tikrai aukštai kilti pasišovusi ir stipriai pa-šaukimą pajutusi, ką rodo ir paskutinio eilėraščio Himnas žemei paskutinis posmelis:

*— Amžių Lemtis ir man jau-
[nai štai lemia
Giesme pasveikint tavo rytą,
[žeme! —*

tačiau jeigu galėtų prakalbėti ta jos sveikinamoji žemė, jei-gu tie jos garbinamieji kara-liai ir šventieji galėtų žodį tarti, jie, be abejonės, pasaky-tų: Ačiū, būtumėm ir be to apsiėję...

Dailininkė Ada Korsakaitė viršelyje mokėjo meniškai ir skoningai įprasminti tikrai mažą knygos vertę.

*Elena Tumienė KARALIAI
IR ŠVENTIEJI. Eilės. Virše-
lis ir vinietės Ados Korsa-
kaitės. Išleido Lietuvių Die-
nos. 80 pusl., kaina \$2.50.*

Begestancijos rugsejo žvaigždės

Nepriklausomoje Lietuvoje turėjom keletą pripažintų moterų poečių. Dauguma jų nebuvo nei geros, nei blogos. Galėjo būti, bet galėjo ir nebūti. Atgal pažvelgus atrodo, kad, nors ir to nenorėdamos, jos visos pasitarnavo vienam tikslui: iškelti nenuginčijamam savo kolegės Salomėjos Neries talentui. Vienas dalykas, tačiau, buvo jau ryškus ir ten, Lietuvoje, o laiks nuo laiko pakartotinai paryškėja ir čia tremtyje: ne viena tų poečių nepateisino vilčių į jas pagrįstai ar nepagrįstai sudėtų, išleisus pirmąjį eilėraščių rinkinį. Sekantieji rinkiniai vis būdavo blogesni ir blogesni...

Dar 1934 metais prabilusi į mus "Paklydusiais žodžiais", 1944 metais sugrojusi "Vėjo smuiku" ir prieš kelis metus atsidūrusi "Po svetimu dangumi" poetė Gražina Tulauskaitė pereitų metų gale dar pabandė suspindėti ketvirtuoju lyrikos rinkiniu "Rugsejo žvaigždėmis".

Ištikima sau ir tradicijai

Tenka konstatuoti, kad ir su ketvirtuoju lyrikos rinkiniu Gražina Tulauskaitė tvirtai žengia pakalnėn jau seniai savo viršų minėtų kolegų pramintu takeliu. Pasilieka iš tikima sau ir tradicijai. Ji supranta, kad tokia amžiuje ir pajėgume vaikytis moderniškus vėjus būtų dirbtina ir juokinga. Ta prasme jos ta ištikimybė sau reikia vertinti kaip dorybę. Iš tos dorybės išauga lengvučiai paprasti posmai:

*"Ne su saule ten užmigo
Vyšnioj volungėlė,
Tik staiga širdis mažoji
Skausmo nepakėlė".*
(Prie karsto, 43)

Gi poetės pasikalbėjime su širdimi ("Netikėt pavasariui") paskutinis posmelis yra toks amžinuoju moteriškumu dyvelkias ir šiltas, jog net nebesinori tikėti, kad tos pačios rankos galėjo rašyti ir tokius grubius ir banalius eilėraščius, kaip "Meškos", "Palydovui" ar "Draugui". Štai tas posmelis:

*Kai pamosuos tau pro langelį
Jazmino baltojo žiedais
Ir uždainuos, tavę jis gali
Nebepagydomai sužeist.* (26)

Lūžis trečiosios eilutės viduryje ir po jo keičiamas tonas padaro posmelį itin grakščiu, gi pačio eilėraščio pabaigą klasiškai svaria.

Kada poetė lyg kalba su savim, nenorėdama nei pasididžiuoti, nei pamandauti, nei kažkam atiduoti tradicines duokles, ji pasirodo paprasta, sava ir patraukli. Be jau minėtų, labiausiai pavykusiais laikytini: "Iliuzijos", "Nuėjo saulė", "Vakaras svetimame pajūryje" ir "Vėjo mylimajai". Pakenčiamas būtų ir "Rugsejo žvaigždės", jei ne

paskutinis posmelis, šiek tiek padvelkias nekuklumu.

Rimai ir disonansai

Kaip minėjome, G. Tulauskaitė pasilieka ištikima tradicijai bet kokia kaina. Pagal tą tradiciją rimas irgi yra būtinybė. Kad, nors disonansais, tą rimą galėtų išgauti, poetė neretai prigrūda posmeliuose gana neskoningos prozos:

*Ibridau į kūdrą
Skint lelijos žiedo,
Bet, pirštus atlenkus,
Tik lašai nubėgo.*
(Baltos svajonės, 11)

Arba kad ir toks posmelis:

*Matysit vėl, kaip saulė kelias,
Išsimiegojusi rugiuos,
O mano čia jau baigias kelias.
Aš taip trumpai svečiuos!*
(Ligonė, 17)

Vaizdas gaunasi ne tik prozaiskas, banalus, bet ir tiesiog juokingas: saulė kelias, lyg kiškis, rugiuose išsimiegojus! Nors kada poetė iš tikrųjų kiškius eilėraštyje panaudoja, reikėlas vėl gaunasi ne visai poetiškas:

*Bėga dienos lyg kiškiai, baltieji,
Tų naktų lyg vilkų vejami.*
(Pėdos ir kraujas, 39)

Čia jau gal geriau tiktu triušiai arba kralikai. Poezijos vistiek nėra, o palyginimas būtų tikslingesnis ir skaitytojui prieinamesnis.

Eilės duoklinės ir proginės

Dar turbūt nebuvo mūsųose poeto, kuris nebūtų parašęs eilėrašcio, skirto poetui. Tokie eilėraščiai būna labai homaistiški, dažnai banalus ir mažiausiai poetiški. Šiame kuriame 58 puslapių rinkinyje ta tema randame net tris eilėraščius: "Poeto, garbė", "Poetui", "Poetui mirus". Nepasakytumėm, kad jie būtų kuo nors blogesni už kitus, tačiau jau pats jų buvimas padvelkia savotiška maniera ar net manija.

Nesiseka Tulauskaitei ir su pavardiniams ar nepavardiniams asmenims skirtais eilėrašciais. Štai "Pajūrio mergaitė", eilėraštis skirtas Nelės Mazalaitės garbei, kuriame penkiuose posmeliuose įpinti visų šios rašytojos išleistų knygų vardai; padvelkia tik nenusisekusiais literatūriniais kupletais. Dar, graudžiau darosi, kai net ir kai kuriuos šios rašytojos knygų pavadinimus poetė priversta "pataisyti" ritmo sumetimais:

*Pakrantėj kniubščia miega valtis,
Prie josios glaudžiasi irklai,
Bet tu dainuok, dainuok, mergaitė,
Ir niūrų vakarą vėlai.* (33)

Reikėtų manyti, kad poetė norėjo atiduoti garbę Nelės

11 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 25, 1958

Mazalaitės novelių rinkiniui "Apversta valtis".

Gi kažkokį pavarde neįvardintą individą G. Tulauskaitė eilėraštyje "Palydovui" tiesiog nedviprasmiškai iškolioja:

Tu — ant kelio akmuo netašytas,

*Pamesta nutrukus styga:
Negirdi, kaip keliasi rytas,
Nematai, kaip miršta diena.*
(31)

Mažai ką geresnėmis tendencijomis atsiduoda ir eilėraštis "Draugui".

Baigiant tekstą pasakyti, jog skaitytojas šiame rinkinyje gali tikėtis rasti tikrai apsciai "baltų, balandžių" ir "laivų", labai daug rugsejo, bet, deja, nedaug žvaigždžių.

Gražina Tulauskaitė RUGSEJO ŽVAIGŽDĖS. Lyrika. Išleido Terra, 1957 metais. 58 pusl., kaina nepažymėta.

GRAŽINA TULAUSKAITE VEJO MYLIMAJAI

*Ramunėlės man žadėjo
Pasakyti, ką myli tu.
Matė jos — bučiavo vėjas,
Glostė debesis plaukų.*

*Plaukioja daina palaukėj,
Juokas supasi šile...
Ir audros miške sulauki! —
Stebisi pušis žalia.*

*Pasakyk, ką tau šnekėjo
Vėjas vakar vakare,
Ligi durų palydėjęs.
Ir bučiuodamas tave.*

PRIE KARSTO

*Ne su saule ten užmigo
Vyšnioj volungėlė,
Tik staiga širdis mažoji
Skausmo nepakėlė.*

*Ne, tai ne žvaigždės saugo
Miegantį paukštytį,
Graudulinių liūdnos liepsnos
Naktįje matyti.*

*Tai ne beržo lapai blaškos
Rudenį už lango,
Tai tik liūdnos mintys mano
Dievo nesuranda.*

(Iš eilėraščių rinkinio
"Rugsejo žvaigždės")

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

vo sunkiai atsidūsta ir pareiškia: "Blogai. Aš dabar mirsiu. Taip, maždaug, po trijų dienų!.. Ir ištesėdavo, žaltys, savo žodį".

Toliau seka idomus autoriaus dialogas su Čakste, turinčiu 38,2° "šilimos" ir kalbančiu, kad jis greit mirs. Nors jis ir mirė, bet jis jokių būdu neįrodo Sruogos beletristinės teorijos apie latvių mirtingumą ar fatalizmą.

Tarp latvių "garbės kalinių" savo ligomis, turbūt, daugiausia dū savo Bruno Kalniņš. Bet jis pragyveno ir milžiną Čakstę, ir tokį pat milžiną Sruogą. (Kalniņš gyvena Švedijoje.)

Berods niekas kitas iš latvių garbės kalinių neįsikalbėjo mirties, o viena kregždė dar nereikia pavasario.

Mirti koncentracijos lagery buvo lengviausias dalykas. Giltinė mylėjo visus lygiai, nežiūrint nei tautybės, nei vienos šventos. Tai matyti ir iš to paties "Dievų miško".

Aprašęs kiek ilgesnę majoro Puodžiaus kovą su mirtimi, autorius rašo, kad "tą dieną mirė vienas lenkas, dar visai jaunas, labai inteligentiškas, kultūringas, mielas vaikinys. Atsisėdo ant savo lovos. Sučiulpė sausainio gabalą. Atsigulė ir užmigo. Tū būt, ir pats nežinojo, kad jis jau miręs."

O kaip mirė advokatas Kerpė? "Ligoninėj šnekučiavo jisai, visiškai nesirengdamas mirti. Gal ir manė, kad reikės jam tai padaryti, bet vis dar ne taip greitai. 'Et', istarė jisai, apsivertė ant kito šono ir baigė savo dalią".

"Dievų miške" skaitytojas užtikis ir daugiau lietuvių. Bet ne vieno, kuris būtų į vėliną išvirts, nors tokią "tautinę teisę" turėjome, laikantis lygybės principo. Aš nekalbu apie garbės kalinius, inteligentus, žinančius, kad jie čia atsidūrė kaip kovojančios tautos ikaitai. Turia galvoji tuos 400-500 mūsų eilinių tautiečių. Nė vienas iš jų nepadarė lagery karjeros, nepasidarė blokavų, šreiberių ar "capo". Gal būtų, kad vienam kitam ir norėjosi. Bet jei nepavyko — labai gerai.

Žiūrėk: Balio Sruogos "Dievų miškas, 480 psl. Išleido Terra, Chicagoj. Kaina \$5.00.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

PIRKITE JAV. TAUPYMO BONUS

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles

Kas diena: pirmadienį iki šeštadienio nuo 8:30 iki 9:15 ryte, ir kas pirmadienį nuo 7 iki 8 vakaro.
Sekmadienį iš radio stoties WOPA, 1490 kil. ir FM 102.3 MC. 8:30 iki 9:30 ryte.

Tel.: HEmlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

Skaitvkite "N-nas"

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI

(Nauji dideli trokai - Naujausi kraustymo įrankiai)
Ilgų metų patyrimas - Pigūs ir sąžiningas patarnavimas

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WAlbrook 5-9209

Pedagogo Jono Valaičio 70 metų sukaktis

Jonas Valaitis

Rytoj, sekmadienį, sausio 26 dieną, pedagogas Jonas Valaitis minės savo 70 metų sukaktį.

Jeigu jis galėtų mesti žvilgsnį į vieną vietą suėjusius buvusius savo mokinius — mokytojus, inžinierius, gydytojus, sąsąskaitininkus, karius ir įvairiausių profesijų žmones, tai prieš akis turėtų ne batalioną, ne pulką, bet ištisą diviziją sąmoningų moterų ir vyrų, dirbančių naudingą visuomeninį darbą ir savo mokytoją nuolat labai šiltai prisimenančių.

Pats Valaitis šitaip suvestų savo mokinių, ko gero, šią dieną nebepažintų, bet kiekvienas mokinytis, kuriam teko pas Valaitį bent kelis mėnesius mokytis fizikos ar matematikos, jį gerai prisimena, ir šiandien, jo 70 metų sukakties proga, norėtų palinkėti jam energijos, geros sveikatos ir ilgo amžiaus.

Pats Valaitis, bemokytojau-damas ir bedirektoriaudamas, priimtus mokinius pažino, skaitė jų biografijas. Bet apie patį Valaitį daugumas jo mokinių mažai ką nežinojo. Pažino jį, kaip gerą mokytoją, kaip teisingą žmogų, kaip tikslų žodžių ir sąvokų mėgėją, kaip griežtos logikos, aštraus humoro žmogų, kaip įdomų pasakotoją, bet jo praeitį tik vienas kitas mokinytis nežinojo. Šios sukakties proga tebus leista man priminti kelis būdingesnius jo gyvenimo bruožus.

Mokytojas Jonas Valaitis gimė 1888 metų sausio 26 dieną Margių kaime, netoli Kudirkos

Naumiesčio. Jo tėvas buvo Pijus Valaitis, o motina Marija, gimusi Kaukaitė.

Valaičiai turėjo didelį 120 margų geros žemės ūkį. Valaičių šeima buvo didelė. Tėvai išaugino 8 vaikus: 4 sūnus ir 4 dukteris. Vienam brolių atiteko ūkis, o visi kiti išsiskirstė po įvairias Lietuvos ir Amerikos vietas.

Jauniausias brolis Kazys gyvena Kanadoje. Pradžioje jam gana sunkiai ten ėjosi, bet jis jau išaugino šeimą ir įsitaisė didoką tabako ūkį. Brolis Juozas ir sesuo Magdalena, ištekėjusi už Ulėno, su šeimomis gyvena Brooklyne, N.Y.

Vyriausiajam broliui atiteko ūkis, bet jis jį valdė tikrai nepriklausomos Lietuvos laikais. Bolševikams pavergus Lietuvą, šis sunkiausiai dirbęs Valaičių šeimos narys, su žmona buvo suimtas ir ištremtas į Sibirą. Iš jo buvo atimti visi ūkio padargai, gyvuliai, žemė ir namai.

Kartu su šiuo pavyzdingu Margių ūkininku į Sibirą buvo išvežta ir Marija Valaitienė, visų Valaičių motina. Vargšė senutė, eidama 82 metus, Sibire ir mirė.

Valaičiai turėjo gražius ir gerus namus. Tačiau jų gyvenimo pradžioje, kai vaikai buvo mažučiai, sudegė visas Valaičių ūkis. Šis gaisras atnešė labai daug vargo, nes niekas nebuvo apdrausta. Reikėjo viską pradėti iš naujo. Visiems teko labai susispausti, kol iš šios nelaimės išsikopstė.

Jonas Valaitis, kurio 70 m. sukaktį minime, pradžios mokyklą lankė Pažeriuose, netoli Kudirkos tėviškės. 10-ties me-

tų berniukas buvo nuvežtas į Marijampolę ir priimtas į gimnaziją.

1909 m., baigęs gimnaziją, nuvyko į Varšuvą aukštojo mokslo tęsti. Ten mokėsi Vincas Kudirka, Valaičių kaimynas, ten mokėsi ir dėdė Kaukas, todėl ten išvažiavo ir Jonas Valaitis. Bet Varšuvos Universiteto jis nebaigė. 1911 metais Jonas Valaitis persikėlė į Petrogradą ir ten įstojo į Fizikos ir Matematikos fakultetą, kurį baigė 1913 metais.

Baigęs aukštąjį mokslą, Jonas Valaitis parvažiavo namo pailsėti. Tėviškėje jį ir karas užpuolė. Karo pradžioje kurį laiką jis dirbo vadinamame Sojuz Prodovolstvija, o 1917 metais persikėlė į Petrogradą ir ten išitraukė į visuomeninį lietuvių gyvenimą. Tais pačiais metais jis pradėjo dėstyti fiziką tuo metu Petrapilyje veikusiųose Purėno kursuose, vėliau išaugusiuose į gimnaziją.

Purėno kursuose tuo metu taip pat mokytojavo aukštųjų mokslus baigusi žemaitė Antanina Liutkiūtė. Kursuose užmegzta pažintis, bendras darbas mokykloje išaugo į meilę, kuri Joną Valaitį ir Antaniną Liutkiūtę sujungė visam gyvenimui. Jiedu išaugino ir išmokslino du sūnus ir dukrą, kurie dabar gyvena Amerikoje.

Artėjant Pirmajam Pasauliniam karui prie pabaigos, Jonas Valaitis 1918 m. kartu su mokyklomis grįžo į Vilnių, aplankė tėviškę, ir tuojau nuvyko į Marijampolę realinės gimnazijos organizuoti. Gimnazija buvo suorganizuota iš nieko, ji gyvavo 7 metus, kol klerikalinė vyriausybė ją uždarė 1925 m.

Tų pačių metų rudenį abu Valaičiai išvyko mokytojauti į Klaipėdą. Ten mokytojavo, kol naciai neįsiveržė į šį kraštą. Vėliau Jonas Valaitis kurį laiką mokytojavo Kaune, buvo paskirtas Aušros gimnazijos direktorium. Bet bolševikams antrą kartą įsiveržus į Lietuvą, Valaičiai paliko viską ir išvyko į vakarus.

Jiems teko praleisti sunkūs tremties metai, kol pasiekė JAV. Kurį laiką Valaičiai gyveno Brooklyne, N.Y., o 1957 metais persikėlė gyventi į Cicerą, Ill.

Jonas Valaitis Lietuvoje rašė įvairiais auklėjimo klausimais. Jo straipsnių yra išmėtytų profesionaliniuose žurnaluose, visuomeniniuose klausimais rašė tremties spaudoje, o paskutiniu metu NAUJIE-NOSE jis išspausdino nepaprastai įdomius atsiminimus iš Varšuvos laikų. Be to, Valaitis yra išvertęs iš rusų kalbos Jurgio Baltrušaičio PAKOPAS. Kiek teko patirti, jis ir toliau teberašo savo atsiminimus.

Būtų gera, kad jis galėtų aprašyti sunkų lietuviškos racionalistinės mokyklos kelią.

Mokinys

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

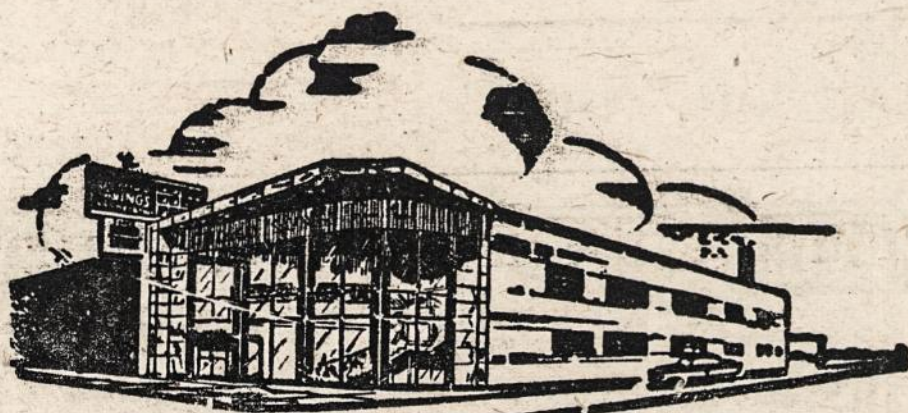
Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

Šeštadienį, vasario 8 dieną, 6:30 val. vakaro, Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija Lietuvių Auditorijos mažoje svetainėje paminės mokytojų Jono Valaičio ir Antaninos Valaitienės 70 metų sukaktis. Minėjime bus pasveikinti Jubiliatai ir kartu su jais pavakarieniuota. Kiekvienam asmeniui vakarienė kainuos \$2.50.

Minėjiman kviečiami dalyvauti pedagogų Valaičių Marijampolės, Klaipėdos ir Kauno mokiniai bei draugai. Norintieji šiame minėjime dalyvauti iš anksto turi pranešti Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijai (1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois) raštu arba telefonu: HAYmarket 1-6100.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

Remiantis Chicagos Savings Bendrovės praeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicagos Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniškiausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicagos ribų, nežiūrind kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu.

Rašykite dėl informacijų.

Mūsų turtas \$21,000,000.00

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave.

Tel.: GROvehill 6-7575

Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.